Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײנט 8 זײַטען.

RAJER FOLKSBLAT — פרײַז 20 גראָשען

פײַער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטײאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צײַטונג

Nr. 47 | Łódź, Poniedziałek 24 lutego 1930 | אכטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג, כו שבט תר״צ | Nr. 47

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

שפּאַנונג צווישען רומעניען און רוסלאַנד

רוסלאַנד זאָל געהן אויף בעסאַראַביע, אויב פראַנקרײַך און ענגלאַנד וועלען איבעררײַסען די בעציהונגען מיט די סאָוויעטען

בוקאַרעשט, 23 (ס.מ.עָ.) די אומרוהיגקײט וועגען די געשעהענישען אין רוסלאַנד און די קלאַנגען וועגען סאָוויעטישען פּראָגאַנגאין בעסעראַביען נעמען אָן דעם כאַראַקטער פון אמתער פּאַניק. „אַדוועראַל" נעמט אָן אַ שטעלונג צו די דאָזיגע קלאַנגען, ווייזט אויס, אוי'ן סמך פון אָפּיציעלע אינפאָרמאַציעס. דאָס בלאַט טײלט מיט, אַז די גרויסע מלכות האָבען אָנגעוויזען רומעניען אויף דער מעגליכקײט פון אַ רוסישען אָנגריף אין פאַל, ווען די אינערליכע שוועריגקײטען אין רוסלאַנד וועלען זיך פערגרעסערן, בעזונדערס אין פאַל, ווען פראַנקרײַך און ענגלאַנד זאָלען איבעררײַסען די בעציהונגען מיט רוסלאַנד. דער מיליטער-אַטאַשע פון אַ מלוכה, וואָס איז פערבונדען מיט רומעניען, זאָל האָבען מיטגעטײלט דער רומענישער רעגירונג, אַז אין אוקראַינע איז צוגעפּגעזאַמעלט אַ גרויסער סאָוויעטישער לופט-פלאָט, וואָס דאָס זאָל זײַן אַ צײכען פון אַ נאָהענטען אָנגריף. די רומענישע רעגירונג האָט שוין אָנגענומען אַלע מיטלען און איז גרייט צו יעדער איבעראַשונג.

דעפּ. גרינבוים איז ענטוישט אין דער טאַקטיק פון יודישען קאָלאָ

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין זאַל פון „התחיה" איז הײנט נאָכמיטאָג פאָרגעקומען אַ ציוניסטישער מיטינג, אויף וועלכער עס זענען אויסגעטרעטען דעפּ. גרינבוים און דאַווידזאָן. דעפּ. גרינבוים האָט כאַראַקטעריזירט די פּאָליטיק פון יודישען קאָלאָ, ערקלערענדיג, אַז ר'האָט זיך ענטוישט אין דער טאַקטיק פון זײַנע סיים קאָלעגען.

ה' דאַווידזאָן האָט אויסגעדריקט די איבערצײַגונג, אַז גרינבוים וועט צוריק איבערנעהמען דעם אַמט פון קאָלאָ פּרעזעס. גרינבוים דאַגעגען האָט ערקלערט, אַז דאָס איז אויסגעשלאָסען.

אין דער אָנגענומענער רעזאָלוציע איז אויסגעדריקט געוואָרען דעם וואונש, אַז דעפּ. גרינבוים זאָל צוריק ווערען פּרעזעס פון קאָלאָ.

קלאַנגען און פּלאָטקעס אין סיים

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספּאָנדענט). אין די קולואַרען פון סיים זענען הײנט אַרומגעגאַנגען פערשידענע און געגענזעצליכע קלאַנגען וועגען די נאָהענטסטע פּאָליטישע פּערספּעקטיוען. פון אײן זייט האָט מען געשמועסט, אַז פּרעמיער באַרטעל זאָל אַראָפּ אין דימיסיע און מ'רופט אפילו אָן זײַן נאָכפאָלגער, דעם ווילנער וואָיעוואָדע ראַטשקעוויטש. פון דער אַנדערער זייט שמועסט מען, אַז באַרטעל איז פאַר'ן פרײַז פון אַ רייה הנהות געקומען אין אַ פערשטענדיגונג מיט דער גרופּע „פּאָלקאָווניקעס".

די קלאַנגען וועגען דער דימיסיע פון בילדונגס מיניסטער טשערווינסקי האַלט מען פאַר נישט אַקטועל.

מוטער ערמאָרדעט איהרע 3 קינדער

בירנבאַש, 23 (טעלעפאָניש). אין גניעזנאָ איז פאָרגעקומען אַ שרעקליך פערברעכען, אַ ראַטינגע אַלמנה, וועלכע איז אַמאָל געווען זעהר רײַך, און האָט איצט נישט געקענט מפרנס זײַן איהרע דרײַ קינדער אין עלטער פון 2, 4 און 6 יאָהר, האָט די קינדער ערמאָרדעט און בעגראָבען די טויטע קערפּערלעך אין פעלד.

די פּאָליציי האָט זיך צופעליג דערוואוסט וועגען דעם פערברעכען. די קינדער־מערדערין איז אַרעסטירט געוואָרען.

פעקלעך קײן רוסלאַנד

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין הסכם מיט די נײַע פאָרשריפטען קאָן מען שיקען קײן רוסלאַנד שפּײַז-פעקלעך מיט פערשידענע לעבענס-מיטעל, ווי: רײַז, מעהל, קאַשע, געטריקענטע פרוכט, שוואָמען, צוקער, קאַוע, פלײש, פיש, קאָנסערווען, מ'קאָן אויך שיקען ביז 1 קילאָ טאַבאַק, פּערפומעריע א.אַ.וו.

רויב-מאָרד איבער אַ אַנטיקוואַר אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אויף שוויענטאָיערסקאַ 6 איז הײנט אין אָוונט פאָרגעקומען אַ רויב-מאָרד. דאָרט וואוינט דער אַנטיקוואַר ניקאָלאַי לאַסקי. אינאָוונט איז צו איהם געקומען אַ פרײַנד, ער האָט געקלאַפּט די טיר פערשלאָסען, אָבער דורכן פענסטער, אין פּאַרטער, האָט ער אין דער וואוינונג בעמערקט אַ פרעמדען מענשען. ביז דער פרײַנד האָט זיך אַרײַנבּעטן אין דער סיטואַציע, איז דער אומבעקאַנטער פערשוואונדען און לאַסקי'ן האָט מען געפינען אַ טויטען מיט אַ צושפּאָלטענעם קאָפּ. דער מערדער האָט צוגערויבט פיל ווערטפולע חפצים.

פּרעז. סאָקאָלאָוו פערלאָזט וואַרשאַ

פּאַרטראַג פון סאָקאָלאָוו אין דאָקטוירים-פערבאַנד

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין לאָקאַל פון פערבאַנד פון יודישע דאָקטוירים און אינזשינערען איז הײנט פאָרגעקומען אַ פאָרלעזונג פון פּרעז. נחום סאָקאָלאָוו. די פאָרלעזונג איז אײַנגעאָרדענט געוואָרען לויט דער איניציאַטיוו פון די נישט־ציוניסטישע מיטגלידער, פון פערבאַנד. די פאָרלעזונג איז געווען איבער דער „ערוואַכונג פון פּאַלעסטינא". נ. סאָקאָלאָוו האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער געשיכטע פון דער יודישער אַגענץ, צו וועלכער עס האָבען פון לאַנג געשטרעבט די יודען אין ארץ־ישראל און אין אַלע לענדער. נ. סאָקאָלאָוו האָט אויסגעדריקט די איבערצײַגונג, אַז די פּוילישע יודען, וועלכע האָבען געשאַפען דעם וואונדערטיפּ פון יודישען פּיאָנער, וועלען אויך ווײַטער מיט דערזעלבער ענערגיע פאָרזעצען זייער אַרבײַט אין אַנשטרענגונגען פאַר'ן אויפבוי פון א״י.

די אַנוועזענדע האָבען אײַנגעאָרדענט דעם פּרעז. סאָקאָלאָוו אַ שטורמישע אָוואַציע.

אויף דער נאָך נאָך דער פאָרלעזונג האָבען קאָמוניסטען געוואָלט דעמאָנסטרירען געגען סאָקאָלאָוו, אָבער פּאָליציי האָט זיי צוטריבען.

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) 9 אין אָוונט האָט זיך אָנגעהויבען דער גרויסער געזעגנונגס־באַנקעט לכבוד פּרעזידענט סאָקאָלאָוו, וועלכער פערלאָזט וואַרשאַ, צום באַנקעט איז געקומען די גאַנצע עליטע פון יודישען וואַרשאַ, עס זענען געהאַלטען געוואָרען פיל גלענצענדע רעדעס. 12 אַ זײגער האָט געזומען אַ טוש פון געזעגענען זיך פּרעזידענט סאָקאָלאָוו.

געשטאָרבען די פרוי פון תל-אביב'ער בירגערמײַסטער

תל־אביב, 23 (ימ״א טעלעגראַפיש).

היינט איז געשטאָרבען די פרוי פון תל-אביב'ער בירגערמײַסטער דיזענגאָף. די לויה פון דער פערשטאָרבענע, איז געווען זעהר אימפּאָזאַנט, עס זענען געקומען פיל דעלעגאַציעס פון אַלע עקען ארץ־ישראל, דערונטער אויך פיל אַראַבישע דעלעגאַציעס, פאַרשטעהער פון די אַראַבישע בעאַמטע א.אַ.וו.

די זיצונג פון תל-אביב'ער שטאָטראַט, וועלכע האָט געזאָלט פאָרקומען, איז אַלס צייכען פון טרויער אָפּגעלעגט געוואָרען.

וואַהלען צום סיים

זענען נעכטען פאָרגעקומען אין סאַנדאָמיר

סאַנדאָמיר, 23 (טעלעפאָניש). הײנט זענען פאָרגעקומען די וואַהלען צום סיים. דער טאָג איז אַ דורך פולשטענדיג רוהיג. די בעטייליגונג אין די וואַהלען איז געווען זעהר אַ שוואַכע. סך־הכּל עטליכע פּערצענט פּראָצענט. דער רעזולטאַט פון די וואַהלען איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

130 מיליאָן לײ ענטשעדיגונג פאַר פּוילישע בירגער אין רומעניען

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש). אין רעזולטאַט פון די אונטערהאַנדלונגען צווישען דער פּוילישער און רומענישער רעגירונג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען די סומע פון ענטשעדיגונג, וועלכע די רומענישע רעגירונג האָט זיך פערפליכטעט אויסצוצאָהלען די פּוילישע בירגער, וואָס וואוינען אין בעסאַראַביען.

די סומע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף 130 מיליאָן לײ און וועט אין דער נאָהענטסטער צײַט אויסגעצאָהלט ווערען. דער פּוילישער רעגירונג אין דער רומענישער רענטע פון יאָהר 1922.

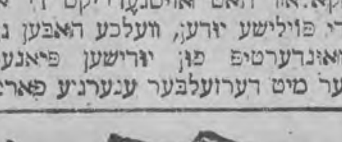

בעקאַנטמאַכונג.

וויכטיג פאַר שפּראָטען- און פּיטלינג-הענדלער!

יעדען טאָג פרישע שפּראָטען און פּיטלינגס

פון די פּרימסטע מאַרקע „NOTEĆ" צו פאַבריקס - פּרײַזען

צו בעקומען אין דער פּיש-האַלע, נאָר לודקאַ 4

בעמערקונג: אײַנגאַנג אויך דורך אַלטען מאַרק 4.

פיליאַלען: צעגעלניאַנאַ 43, ביי קאַטשמאַרעק, טעל. 209.43

„ צעגעלניאַנאַ 24, „ מאַשקאָוויטש, טעל. 188.47

מיט אַכטונג קאַטשמאַרעק און מאַשקאָוויטש.

5239

Podziękowanie.

Niniejszem składam serdeczne podziękowanie

p. Drowi ZAUSMEROWI

Piotrkowska 25,

za troskliwe i zupełne wyleczenie mego dziecka.

Zpoważaniem

Rodzina Flamenbaum

Franciszkańska 48.

Dr. med.

LAJCHTER

צאָהן=כירורג

Chor. szczęk, dziąseł podniebienia, języka it. p

przeprowadził się na ZIELONĄ 9

I p. front, tel. 149-66

od 1½–5 po poł.

בעקאַנטמאַכונג.

צו די געעהרטע מיטגלידער פון פעראיין

„גמילת חסדים", גריבער מאַרק 7.

אַזוי ווי איך בין זייט 11 יאָהר פערוואַלטונגס מיטגליד און בין אויך דאָס יאָהר אויסגעוועהלט געוואָרען מיט אַ מעהרהייט שטימען אין דער פערוואַלטונג, מוז איך בעקאַנט, אַז צוליב דעם, וואָס מײַנע געוועזענע חברים, מיט וועלכע איך בין גאַנצע יאָהרען געזעסען צוזאַמען אין דער פערוואַלטונג, האָבען מיר בעשמוצט מיט פערשידענע בילבולים, האָב איך בעשלאָסען מעהר מיט די פּערזאָנען נישט צוזאַמען צו אַרבייטען ביי איין טיש אין דעריבער ענטזאָג איך מיך אַלס פערוואַלטונגס-מיטגליד.

מיט אַכטונג יחיאל פּינטשעווסקי

5238

די פערוואַלטונג פון „ישיבת אהבת תורה"

בעוויינט דעם גרויסען פערלוסט צוליב'ן טויט פון איהר פערוואַלטונגס-מיטגליד

ר' יצחק מייטלעס נ"ע

אין דעם פערשטאָרבענעם פערלירען מיר איינעם פון די טיכטיגסטע מיטאַרבייטער.

זײַן אָנדענקען וועט שטענדיג פערבלייבען אין אונזער זכרון.

די פערוואַלטונג.

5241

קאנפיסקאציעס פון שוהלען און בתי-מדרשים

מאסקווער כאר-שוהל ווערט פערוואנדעלט אין אנ'ארבייטער-קלוב

מאסקווע, 23. (יט"א טעלעגראפיש) דער מאסקווער סאוויעט האט צוגעשיקט דער מאסקווער יודישער קהלה א פעראָרדנונג, אז אין פערלויף פון 14 טעג זאל די גרויסע כאר-שול איבערגעגעבען ווערען דעם ארבייטער-קלוב „האמער און סערפ", די מאסקווער קהלה האט איינגעשיקט א פראָטעסט צום „ציק", פון גאנץ רוסלאנד קומען אן ידיעות וועגען מאסענהאפטע קאנפיסקאציעס פון שוהלען און בתי מדרשים, אין אלע יודישע קאלאָניעס זענען שוין קאנפיסקירט געווארען די שוהלען און בתי-מדרשים.

ניו-יארק, 23. (טעלעגראפיש דורך יט"א) אויף א גרויסער פערזאמלונג פון דעם ניו-יארקער סינאגאגען-פערבאנד איז אנגענומען געווארען א שארפע פראטעסט-רעזאלוציע געגען די רדיפות אויף דער יודישער רעליגיע אין רוסלאנד. ח' אדר וועלען אין אלע ניו-יארקער שולען און בתי-מדרשים פארקומען תפילות צוליב די גזרות אויף יודען אין רוסלאנד.

וויען — בערלין — רוים

צי ווערט בעגייט דער דרייבונד?

וויען, 23. (ספ. טעל.) דער עסטרייכישער קאנצלער שאבער איז ארויסגעפאהרען קיין בערלין אין בעגלייטונג פון גענעראל-סעקרעטאר פון אויסערן מיניסטעריום פעטער און געזאנדטער יונגער. מיט דעמזעלבען צוג איז אויך ארויסגעפאהרען קיין בערלין דער דייטשער געזאנדטער אין עסטרייך גראף לערכענפעלד.

די וויענער פרעסע בעטאנט, אז אויסער גע-פיהלס און פאליטישע מאמענטען האט די רייזע אויך אלס ציל צוצוגרייטען און צוזאמענשטעלען די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען צווישען עסטרייך און דייטשלאנד.

די רייזע פון קאנצלער ווערט קאמענטירט אויף דעם אופן, אז ס'גרייט זיך א ניי דריי-פערשטענדיגונג צווישען רוים—וויען—בערלין.

קאנצלער שאבער איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן מלוכה-פרעזידענט הינדענבורג.

פאלשע 500-דאלאר-באנקנאטען

א גרויסער פראצעס אין בערלין

בערלין, 23. (ספ. טעל.) אין דער נאהענט-סטער צייט וועט אין בערלינער געריכט פארקומען דער פראצעס פאר פאלשען 500-דאלאר-באנקנאטען, וועלכע זענען געלאזען געווארען אין פערקעהר דורך דער באנדע פון „קליינעם יאסעלע".

די צענטראלע פון דער האזיגער באנדע האט זיך געפונען אין אנטווערפען און די אגענטען זענען ענטדעקט געווארען אין דייטשלאנד, פראנקרייך, טשעכאסלאוואקיי, רומעניען און בעלגיען.

דער גרויסער פראצעס פון די לינקע פ. פ. ס. אין סאסנאוויץ

סאסנאוויץ, 23. (טעלעפאניש) איז גרויסען פראצעס געגען 21 אנגעקלאגטע פון די לינקע פ.פ.ס. מיט זייער נעמ. אנפיהרער טשומא בראש, האט דער לעצטער אפגעגעבען פאלגענדע ערקלערונגען: אין יאהר 1927 האט ער בעקומען פון די קאמוניסטען געלד ארויסצוגעבען די צייטונג „ראבאטשאוש", די קאמוניסטען האבען אויך געגעבען 21 טויזענד זלא-טעס אויף די וואהלען. טשומא ערקלערט, אז ער האט אפגעהאלטען קאנפערענצען מיט די קאמוניסטען וועגן א געגענזייטיגען הסכם בײַ די וואַרשאַוער שטרייקען א. א. וו. איבערהויפט האט טשומא ער-קלערט, זענען די לינקע פ.פ.ס. נאר געווען א יאט-שעיקע פון די קאמוניסטען.

ווארשא, 23. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט'ן פראצעס פון פ.פ.ס.-לעוויצע וואס קומט איצט פאר אין סאסנאוויץ, האבען די קאמוניסטען געפרובט איינ-צואָרדנען א גאנצע רייה מיטינגען. ס'האט געזאלט רעדען דעפ. זשארסקי, פאליציי האט אבער נישט דערלאזט צו די מיטינגען און אומעטום פונאנדער-געטריבען דעם עולם.

גרויסע באהן-קאטאסטראפע אין רוסלאנד

8 טויטע און פיל פערוואונדעטע

מינסק, 23. (ספ. טעל.) אויף דער באהן-סטאציע אין פאלאטשין איז פארגעקומען א צו-זאמענשטויס צווישען א פראכט-צוג און א פאסא-זשיר-צוג. 15 וואגאנען זענען צוקלאפט געווארען. 8 מענשען זענען אומגעקומען, די קאטאסטראפע האבען ארויסגערופען פויערים פארוואס מ'האט זיי געצוואונגען צוצוטרעטען צום קאלעקטיוו.

פארלאמענט-וואהלען אין יאפאן

זיג פון דער רעגירונגס-פארטיי

טאקיא, 23. (ספ. טעל.) בעת די פארלא-מענט-וואהלען אין יאפאן האט געזיגט די רעגירונגס-פארטיי. די רעגירונגס-פארטיי האט בעקומען 71 מאנדאטען, קאנסערוואטיסטען — 40, ארבייטער-פארטיי 5 און 6 אנדערע.

די ארבייטער האבען געליטען א גרויסע מפלה.

פרעזידענט הובער געגען א זיכערהייטס-אפמאך

מיט אייראפעאישע מלוכות

לאנדאן, 23. (אטע) לויט מיטטיילונגען פון וואשינגטאן האט פרעזידענט הובער זיך קאטעגאריש ארויסגעזאגט געגען יעדען אנטייל פון אמעריקא אין וועלכען ס'איז זיכערהייטס-אפמאך, וועלכער וועט ארומנעהמען טעריטאריעס וואס ליגען אויסער אמעריקא.

19 מיליאן זלאטיס פאר'ן ארבייטסלאזען-פאנד

ווארשא, 23. (טעלעפאניש) האט פינאנץ-מיניסטעריום האט אויסגעצאהלט 19 מיליאן זלאטעס דעם ארבייטסלאזען-פאנד, אזוי אז דער ארבייטס-לאזער פאנד האט געזיכערטע פאנדען אויסצוצאהלען די ארבייטסלאזע.

מצות וועלען נישט אריינגע-לאזט ווערען קיין רוסלאנד

מאסקווע, 32- (יט"א טעלעגראפיש) אין האנדעלסקאמיסאריאט איז דערהאלטען געווארען א מעמאריאל, מיט א בקשה אז ס'זאל היי-יאהר נישט דערלויבט ווערען דאס אריינפיהרען קיין מצה אין סאוויעט-רוסלאנד.

די אינטערנאציאנאלע צאל-קאנפערענץ

גענף, 23. (אטע) די בעראטונגען אויף דער אינטערנאציאנאלער צאל-קאנפערענץ אין גענף האבען זיך איבערגעטראגען אין 2 קאמיסיעס. די ערשטע קאמיסיע דיסקוסירט וועגען אויסשליסען א צאל-אפמאך. די צווייטע קאמיסיע ארבייט אויס דעם פראגראם פאר די קומענדיגע דיפלאמאטישע אונ-טערהאנדלונגען אויף אפצושאפען די צאל-בע-גרענצונגען.

39 מענשען ערמארדעט

אויף'ן סעקסועלען באדען

ניו-יארק, 23. (ספ. טעל.) די פאליציי האט ארעסטירט א געוויסען קלעמענס באק, וועל-כער האט זיך מודה געווען דאס ער האט ערמארדעט 39 מענשען. באק שטאמט פון פוילען און פאר'ן אוועקפאהרען האט ער פערסמט זיין שטיף-פאטער, ווייטער האט באק זיך מודה געווען, אז אלע מארדען זענען פארגעקומען אויף'ן סעקסועלען באדען.

אנ'אראבישע טענצערין

פערברענט געווארען

פאריז, 23. (ספ. טעל.) די אראבישע טענ-צערין האביבא, וועלכע איז געווען זעהר פאפולער ביי דער בעפעלקערונג, איז געפאלען א קרבן פון אנ'אייפערזיכטיגען ליבהאבער.

בעת די טענצערין איז געשלאפען האט זיך צו איהר אריינגעגנבעט דער מערדער, אונטערגעצונדען די שטוב און די טענצערין איז פערברענט געווארען. דער מערדער איז דאן אוועק אין זין א יונגער וואוי-נונג, וואו ער איז בעגאנגען זעלבסטמארד.

אנ'אראבער אנפאלט דעם הרב הראשי קוק

וועגען אנ'אנטיילנעהמער אין דער חברון'ער שחיטה

ירושלים (יט"א) איינער פון די אראבער וועלכער האט ערמארדעט יודען בעת דער חברון'ער שחיטה, וועט אויף א זאנדערבארען אופן צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט. א געוויסער אראבער האט פערטרויליך געגעבען דעם הרב הראשי קוק א פולע בעשרייבונג פון אנ'אראבער, וואס איז ביז איצט אומבעקאנט דער פאליציי, און וועלכער האט ערמארדעט א גאנצע יודישע משפחה. דערביי זענען גענוי בעשריבען געווארען די צוגע-רויבטע זאכען פון דער שוהל, וועלכע ענטשפרעכען די פעהלענדע געגענשטאנדען.

יודישע קינסטלערין בעקומען דעם ערשטען פריז

בערלין (יט"א) אויף דער אינטערנאציאנא-לער אויסשטעלונג „די איצטיגע פרוי" אין וועלכע-עם האבען זיך בעטייליגט אויסשליסליך פרויען-קינסטלערינס איז דער ערשטער פריז אנערקענט געווארען דער יודישער קינסטלערין רחל שאַיט פאר'ן בילד „א רוסישע עמיגראנטין אלס מאר-ראמע".

אויפגעריסען א דאמף-קעסעל

און בעגראבען הינטער זיך צענד-ליגער קרבנות

בערלין 23 (ספ.טעל) פון הערפארד (וועסטפאליען) מעלדעט מען: פרייטאג 3 א זייגער נאכמיטאג איז אין דער מאשינען-פאבריק פון קעניג און בעסקע פארגעקומען א שרעקליכע קאטאסטראפע. דער דאמף-קעסעל איז אויפגעריסען געווארען און פערניכטעט די גאנצע מאשינען-האלע. פון אונטער די חורבות האט ביז אצינד ארויסגענומען 3 דערהרגעטע און 30 שווער-פער-וואונדעטע. אונטער דעם איינגעפאלענעם בנין געפינען זיך נאך א גרויסע צאהל קרבנות.

זיי ווילען שנידען בייכער און עסען יודען-פלייש

אנפאל פון קוזיסטען אויף יודען

טשערנאוויץ (יט"א) „מיר ווילען שניידען יודישע בייכער און זיך זעטיגען מיט יודען-פלייש", מיט אט דעם ראזיגען „לאזונג" האבען זיך די טעג געווארפען א-יערך פופצעהן קוזיסטישע סטודענטען אויף יודישע פאסאזשירען, אין דעם צוג אויף דער שטרעקע ארענקאטא-סערעט, בו אוויגע. די קוזיס-טען זענען געקומען פון א סטודענטישער פייערונג און האבען אין צוג, וואס קומט פון סערעט אנגע-הויבען בעפאלען די יודישע פאסאזשירען, ערשט ווען דער צוג איז אנגעקומען אין ארענקאטע, נעבען טשערנאוויץ, האט די מאכט בערוהיגט די צע-רושעטע סטודענטען. דער אנפיהרער פון דער בלוט-דורשטיגער חברה איז א סלוכה-בעאמטער געווארן בעטעאנו.

געשטארבען דער יוד. ארטיסט סעמועל ראזענשטיין

ניו-יארק, (יט"א) דא איז געשטארבען אין עלטער פון 54 יאהר דער בעקאנטער יודישער אר-טיסט סעמועל ראזענשטיין, וועלכער איז יאהרענ-לאנג געווען א סטאר אין דעם נאציאנאלען טעאטער און אין אנדערע יודישע טעאטערען אין ניו-יארק.

דער פערשטארבענער איז געווען בעוואוסט אלס דער יודישער רודאלף וואלענטינא. ער איז בע-טראכט געווארען פאר איינעם פון די שעהנסטע מענער, וואס האבען געשפילט אין יודישען טעאטער.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87

ספעציעל ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען. מענער-שוועכע. עלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

נעמט אן פון 2-8 נ.מ. און פון 5-9 אוו.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פליצעס און גלידער.

איינענע פ-אצאהניע פון וועזאדליבע קראסאמעדישע אפעראציעס, ווי: הילפרקען אויף פלאטפוסען, קונסט-ליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 אוו.

DR. MED.

A. URYSON

מינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Konstantynowska 30, telef. 35-85

די בייסטע מאדערנע

שייטלען

ווי אויך פערשידענע פאלעטשקעס, אזוי ווי אייגענע האר, גוטע אויסארבייטונג צו זעהר ביליגע פרייזען.

קענט איהר נאר בעקומען ביי

פארזשוצקי, קאמיענא 5,

קווער אפיצינע, 2-טער שטאק.

לאדזער קאמעראל-טעאטער „ארט"

אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל

קינסטל.לייט. מ.בראדערזאן, דיר. י.סמרוגאמש, קאמפ. ד.ביינעלמאן

קאנפעראנסיער: נתן רייכענבערג.

היינט, מאנטאג, 9.30 אין אווענד לעצטע פאפולערע פארשטעלונג צו ביליגע פרייזען פון 1 ביז 3 זל.

ס'ווערט געשפילט: „חי-געלעבט"

מיטוואך, ד. 26-טן, 10 א זייגער אווענד פרעמיערע א. נ. „אהז אקאפ"

פילהארמאניע

דעם 3-טען מערץ

קלו פון די פערוויילונגען פון הײ־יעריגען קארנאוואל

גרויסע פרעסע-רעדוטע

דעם 3-טען מערץ

פילהארמאניע
פילהארמאניע

פילהארמאניע

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 24 פעברואר 1930

די עקאנאמישע טראגעדיע פון הונדערטער טויזענטער יודען אין פוילען

פון יעקב לעשטשינסקי

אונזערע לעזער איז באקאנט, אז דער באוואוסטער יודישער געלעהרטער עקאנאמיסט יעקב לעשטשינסקי איז אלס שליח פון ניו-יארקער „פאָרווערטס" געווען אויף א שטודיום-רייזע אין פוילען, כדי אויסצופארשען די עקאנאמישע לאגע פון די יודען. אלס רעזולטאט פון דער רייזע קומען איצט אין „פאָרווערטס" א סעריע ארטיקלען, וועלכע שילדערן מיט א טראגישער פלאסטישקייט די האפנונגסלאזע לאגע פון הונדערטער טויזענדער יודען. מיט דער ערלויבניש פון מחבר דריקען מיר די ארטיקלען איבער פאר אונזערע לעזער.

די רעדאקציע.

1.

צוריק מיט א יאהר דריי איז א יודישער ארבייטער פון טשיקאגא געפאהרען קיין רוסלאנד צו גאסט, און אויך זיך צו באקענען מיט'ן דארטיגען יודישען לעבען. אויף צוריקוועגס האט ער זיך אפגעשטעלט אין בערלין און האט מיר דערצעהלט פאלגענדען פאקט. א מאל איז ער געזעסען מיט אייגענע און באקאנטע פון זיין געבורטס-שטעטעל, און מען האט געשמועסט וועגען דער שרעקליכער לאגע פון די יודען אין רוסלאנד. פלוצלונג שפרינגט אויף א יונגערמאן, לויפט צו צום אמעריקאנער, כאפט איהם אן ביי די לאצען און הויבט אן שרייען נישט מיט זיין קול: „אוי, אוי, נעהמט מיך קיין אמעריקע, נעהמט מיך קיין ניו-יארק! כאטש אויף איין טאג, נעהמט מיך קיין ניו-יארק! נאר אויף איין טאג."

אויף די פראגען פון אלע זייטען, וואס וועט ער דען מאכען אין איין טאג אין ניו-יארק, האט דער יונגערמאן אויסגעשריען: „איך וועל ארויפקריכען אויפ'ן העכסטען מויער פון ניו-יארק און א געשריי טון צו אלע ניו-יארקער יודען: „גוואלד געשריען, פארוואס דערלאזט איהר, אז דריי מיליאן יודען זאלען אונטערגעהן? פארוואס דערלאזט איהר, אז דריי מיליאן אייערע ברידער און שוועסטער זאלען אזוי געפייניגט ווערען? פארוואס זייט איהר אזוי רוהיג און קאלט, ווען דארטען איז קיין העמד אויפ'ן לייב נישטא!"

די געשיכטע האט זיך מיר דערמאהנט ביי מיין ארומפאהרען איצט איבער פוילען. אלע קוקען אויף מיר מיט אזעלכע אויגען, ווי זיי וואלטען געוואנט צו מיר, אז איך מוז ארויפקריכען אויפ'ן צעהנטען שטאק פון „פאָרווערטס" און אזא געשריי טון וועגען דער נויט ביי די פוילישע יודען, אז אלע זאלען אויפגעטרייסעלט ווערען, אז די קאלטבלוטיגסטע זאלען אויפגעציטערט ווערען.

וועט זיך מיר איינגעבען אזא שטארקען געשריי טון? וועט זיך מיר איינגעבען ווירקליך צו געבען אזא אמת'ען בילד פון עקאנאמישען לעבען פון די יודען אין פוילען, אז אונזערע אמעריקאנער ברידער זאלען ענדליך זיך א כאפ טון, אז מען האט שטארק געזינדיגט אנטקעגען די פוילישע יודען און מען האט זיי צו שטארק פערלאזט?

מיר ווילט זיך אבער נישט, אז מיין געשריי וועגען דער לאגע פון יודען אין פוילען זאל נאר אויפוועקען די הערצער פון די אמעריקאנער יודען. מיר ווילט זיך אויך אז דער קאפ זאל זיין דערביי. אז מיר זאלען איינמאל זיך ערנסט, נאר ערנסט פערטראכטען נישט נאר ווי אנצוקארמענען די הונגעריגע, נאר ווי זיי ארויסצורייסען פון די לעבענס-בעדינגונגען אין וועלכע די צאהל הונגעריגע און נאקעטע מוז פון טאג צו טאג וואקסען.

מען מוז דאך מודה זיין, אז ביז אהער האט מען אין אמעריקע זיך זעהר גוט און ערנסט פערנומען מיט'ן שיקזאל פון די רוסישע יודען, און מען האט זעהר גוט פערשטאנען, אז עס איז נישט גענוג צו שיקען פעקלעך מעהל און גרויפען, אדער פעקלעך קליידער און שיך, נאר מען מוז איבערבויען דאס גאנצע עקאנאמישע לעבען פון די רוסישע יודען און עס צופאסען צו די נייע בעדינגונגען, וועלכע זענען דארטען געשאפען געווארען.

דער גרויסער פערדינסט פון די שליחים, פון „דזשאינט" און „ארט" בעשטעהען נישט אין דעם, וואס זיי האבען אזוי פיל טויזענדער פאמיליעס קאלאניזירט, בעזעצט אויף באדען, און אזוי פיל און אזוי פיל אינדוסטריאליזירט, בעווארנט מיט ארבייט אין דער אינדוסטרי, א סך גרעסער איז זייער פערדינסט דערמיט, וואס זיי זענען געווען די איניציאטארען, די אנהויבער, די ערשטע, וועלכע האבען געזעהן די ברייטע וועגען, אויף וועלכע מען דארף געהן, אום איבערצובויען גרינדליך דאס יודישע עקאנאמישע לעבען.

די ראזינע שליחים האבען געשטויסען די „יעווסעקען" (יודישע קאמוניסטען) און געוועקט די סאוויעט-רעגירונג און דערמאהנט מיט זייער ארבייט, אז די יודישע פראגע איז א מלוכה-פראבלעם, אז די יודישע מכה איז א מלוכה-מכה וועלכע מוז און דארף געהיילט ווערען מיט מלוכה-מיטלען און מיט מלוכה-מענען. און אויב אין די ערשטע יאהרען פון דער קאלאניזאציע און אינדוסטריאליזאציע האבען די מיטלען פון די יודישע געזעלשאפטען אויסגעמאכט נאר א גרויסען פראצענט פון די אויסגאבען אויף אזעלכע צוועקען, מאכען זיי שוין איצט אויס זעהר א קליינעם פראצענט.

איך ווייס זעהר גוט, אז אין פוילען זענען גאר אנדערע בעדינגונגען, און ביי דער מאכט שטעהען גאר אנדערע קלאסען, דערפון איז אבער אבסאלוט נישט נעדרונגען, אז מען דארף לאזען אויף הפקר און זיך אפזאגען פון יעדער טעטיגקייט. פערקעהרט, דערפון איז נאר נעדרונגען, אז מען דארף אויסארבייטען אן אנדערע פראגראם פון ארבייט, אז מען דארף געפינען אנדערע וועגען, ווי דורכצופיהרען דאס פראגראם, מען דארף געפינען אנדערע מעטאדען, ווי צו צווינגען די פוילישע רעגירונג פערשטעהן, אז מען קען נישט אומבעשטראפט אויסראטען א מאסע פון מיליאנען מענשען.

געוויס איז צו לעזען די עקאנאמישע פראגע פון די פוילישע יודען א סך, א סך שווערער, ווי אין רוסלאנד.

אבער דערפון איז נאך אליין נישט נעדרונגען, אז מען דארף זיך דערצו נישט געהמען, אז מען דארף מורא האבען נאר אנצוהויבען. פון דער אנדערער זייט איז די לאגע דאך אין פוילען א סך בעסער, דער חורבן געהט לאנגזאמער, כאפט נישט ארום מיט אמאל מיליאנען, שלייערט נישט אזוי קרחה'דיג, ווי אין סאוועטען-לאנד און נעהמט נישט ארום אלע דריי מיליאן יודען.

געוויס איז פערהאן א גרויסער אונטערשיד צווישען פוילען און סאוועט-רוסלאנד. עס איז אבער אויך פערהאן א סך וואס איז ענליך און נישט זעלטען פיהלט מען זיך אין בורזשואזען פוילען ווי אין באלשעוויסטישען רוסלאנד. מען דערפיהלט אבער גאר גיך, אז די פוילישע רעגירונג, וועלכע טוט אזוי אפט נאך די באלשעוויקעס, האט איבערגענומען נאר זייערע חסרונות, אבער נישט זייערע מעלות, האט גענומען דאס ערגסטע און דאס בעסטע אוועקגעווארפען.

געגען די אימיגראציע-בעגרענצונגען

די ליידענשאפטליכע דיסקוסיע אין דרום-אפריקאנישען פארלאמענט

קאפשטאדט (יט"א) פאר דער דריטער לעזונג פון געזעץ-פראיעקט וועגען איינפיהרען אן אימיגראציע-קוואטע פאר די מזרח-אייראפעישע לענדער, וועגען וואס מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט, איז אין דרום-אפריקאנישען פארלאמענט פארגעקומען א ליידענשאפטליכע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האט זיך אויך בעטייליגט דער געוו. פרעמיער און פיהרער פון דער דרום-אפריקאנישער פארטיי געג. סמיטס.

איינע שעה נאך זיין צוריקקעהר פון א לענגערער רייזע קיין ענגלאנד, קאנאדע און די פאראייניגטע שטאטען איז געג. סמיטס ערשינען אין פארלאמענט און געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט צווישען אנדערע ערקלערט: עס וואלט געווען זעהר טרויעריג צו זעהען, ווי עס ווערט אנגענומען א געזעץ, וואס ווערט בעטראכט ווי א שאנדפלעק פאר א טייל פון אונזער בעפעלקערונג. די דרום-אפריקאנישע פארטיי שטימענדיג אין דער צווייטער לעזונג פאר דעם רעגירונגס-פראיעקט, האט בלויז געוואלט אקצענטירען, אז אימיגראציע-בעגרענצונגען זענען בכלל נויטווענדיג, די פארטיי טאדעלט אבער דעם ביל אלס אנליבעראלען, פיינדליכען און בלי ספק געווענדעטען געגען א טייל פון אונזער בעפעלקערונג. די יודען — האט געג. סמיטס פארגעזעצט — קענען זיין נישט פאפולער, זיי בילדען אבער א טייל פון אונזער בעפעלקערונג און זיי האבען ביינעטראגען פיל פאר דער אלגעמיינער ענטוויקלונג, אפשר נאך מעהר ווי עס פאלט אויף זיי אלס פראפארציאנעל. צום סוף האט געג. סמיטס געשטיצט די אויסבעסערונג פון דעפ. בלעקוועל, וועלכער האט פארגעלעגט, אז די קוואטע זאל זיך בעציהען אויף אלע לענדער און זאל בעטרעפען יעהרליך 5 פראצ. פון דער צאהל דרום-אפריקאנישע בירגער, וועלכע שטאמען פון די געגעבענע לענדער.

דער אינערן-מיניסטער ד"ר מאלאן האט זיך ארויסגעזאגט געגען דער אויסבעסערונג, ווייל אזוי ארום וועט קענען איינוואנדערען א גרעסערע צאהל אימיגראנטען פון רוסלאנד, פוילען, ליטע און לעטלאנד.

אויך דער פרעמיער-מיניסטער גענעראל הערצאג איז ארויסגעטרעטען געגען דער אויסבעסערונג און האט אנגעוויזען אויף דער אונקאנסעקווענץ פון דער דרום-אפריקאנישער פארטיי, וועלכע טראגט אריין אן אויסבעסערונג, בעת זי האט אין דער צווייטער לעזונג געשטימט פארן רעגירונגס-פראיעקט. דאס לאנד האט צו טון מיט 4 פראבלעמען „האט ערקלערט געג. הערצאג" מיט די איינגעבוירענע, קאלירטע, אינדיאנער און אייראפעער, איצט דראהט אונז א פינפטע פראבלעם אימיגראציע.

נאכדעם האט גענומען דאס ווארט דער יודישער דעפוטאט מאריס קענטריטש, וועלכער האט שארף אנגעגריפען דעם פרעמיער פאר דער אינסינואציע, אז די יודען בילדען דאס פינפטע פראבלעם אין דרום-אפריקע. דעפ. קענטריטש האט בעשולדיגט דעם אינערן-מיניסטער ד"ר מאלאן אין היפאקריזיע און גראבקייט. צום סוף איז, ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט, אנגענומען געווארען מיט א מעהרהייט פון 55 שטימען געגען 47 אן אויסבעסערונג פון דער נאציאנאליסטישער (רעגירונגס-פארטיי), וואס פערשארפט נאך די איינוואנדערונגס-בעגרענצונגען און רעדוצירט די צאהל אימיגראנטען פון יעדען פון 4 מזרח-אייראפעישע לענדער (פוילען, רוסלאנד, ליטע און לעטלאנד) און ארץ ישראל ביז 33 אנשטאט 50, ווי עס איז פריהער געווען פארגעשלאגען.

אלע אויסבעסערונגען פון די יודישע דעפוטאטען זענען אפגעווארפען געווארען.

נייער שטרענגער פאספארטען-ביל

פארגעלעגט דעם אמעריקאנער קאנגרעס

וואשינגטאן (יט"א) דער קאנגרעסמאן אסוועל האט אריינגעטראגען אין קאנגרעס א פראיעקט פון א ביל, וועלכער זעהט פאר, אז יעדער אימיגראנט, וואס וועט זיך נישט רעגיסטרירען, זאל בעשטראפט ווערען מיט 2 חדשים טורמע, הונדערט דאלאר שטראף אדער ביידע שטראפען צוזאמען. דער ביל זעהט אויך פאר, אז אויב אן עמיגראנט וועט זיך ענטזאגען צו רעגיסטרירען 2 יאהר נאכאנאנד, זאל ער דעפארטירט ווערען פון לאנד.

דער דאזיגער ביל איז פיל שטרענגער פון דעם רעגיסטראציע-ביל, וואס איז נישט לאנג צוריק פארגעלעגט געווארען אין קאנגרעס, לויט וועלכען יעדער אימיגראנט, וואס וועט זיך נישט רעגיסטרירען פינף יאהר נאכאנאנד, זאל נישט קאנען ווערען קיין בירגער און בעקומען צוריק דאס רעכט צו ווערען א בירגער ערשט ווען ער וועט נאך די פינף יאהר זיך רעגיסטרירען דריי יאהר נאכאנאנד.

די אנהענגער פון ביידע רעגיסטראציע-בילן טענה'ען, אז דער הויפט צוועק פון דער צוואנגס-רעגיסטראציע איז אויסצוזוכען און דעפארטירען אימיגראנטען, וואס זענען אריינגעקומען קיין אמעריקע אויף אן אומגעזעצליכען אופן, סיידען ער וועט קענען בעווייזען, אז ער געפינט זיך אין לאנד פינף יאהר.

אין די קאנגרעס-קרייזען ווערט אויסגעדריקט די מיינונג, אז די אמעריקאנער ארבייטער-פעדעראציע איז פעראנטווארטליך פאר דעם נייעם קאמף, וואס די אימיגראנטען-שונאים האבען איצט אנגעהויבען צו פאדערען אן אימיגראנטען רעגיסטראציע.

א פראצעס פון אונלעגאלע יודישע עמיגראנטען אין דאנציג

דאנציג (יט"א) פאר'ן היגען געריכט זענען געשטאנען 4 יודישע ארבייטער פון פוילען, וועלכע א מאכער אין ווארשא האט געגעבען פאלשע פעסער, כדי זיי זאלען קענען פאהרען קיין אמעריקע. אין דאנציג האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז די פעסער זענען געפעלשטע און זיי זענען ארעסטירט געווארען.

די אנגעקלאגטע האבען אין געריכט געשילדערט זייער קריטישען מצב ווי אזוי זיי האבען אפגעשפארט אין משך פון מעהרערע יאהרען א געוויסע סומע געלד, כדי צו קענען עמיגרירען קיין אמעריקע. זיי האבען נישט געוואוסט, אז די פעסער זענען געפעלשטע. דער ריכטער האט אלע 4 אנגעקלאגטע פריינעשפראכען און זיי ערלויבט צו פערבלייבען אין דאנציג, געהמענדיג אין אכט, אז זיי זענען שוין אפגעקומען דערמיט, וואס זיי זענען געזעסען פיר וואכען אין ארעסט.

דער יודישער אפערע-זינגער

מיט וועלכען עס קלינגט איצט איז איטאליע

גאנץ איטאליע קלינגט איצט מיט דעם יונגען יודישען זינגער, ווימאריא וויינבערג, וועלכער האט דערגרייכט דעם העכסטען שטאפעל פון זיין קאריערע און די העכסטע מדרגה, צו וועלכער יעדער זינגער שטרעבט. וויינבערג איז אנגאזשירט געווארען אלס איינער פון די הויפט-זינגער אין דער וועלט בערימטער „סקאלא" פון מילאן, די וויכטיגסטע אפערע אין איטאליע.

אט דער ארטיסט, וועלכער ווערט פערעכענט אלס איינער פון די אנגעזעהענסטע זינגער אין איטאליע ביי היינטיגען טאג, האט דורכגעמאכט א מערקווירדיגע קאריערע.

צום אלעם ערשטען מוז בעקאנט ווערען, אז ער איז א נאציאנאלער יוד אין פולסטען זין פון ווארט. וויינבערג וועמעס יודישער נאמען איז זאולף איז דער יונגסטער זון פון געוועזענעם רב פון שעדלעץ און האט זיך אויפגעהאדעוועט אין אן עכט רעליגיעזע אטמאספערע. פאר'ן קריג זענען זיינע עלטערן אוועקגעפאהרען קיין ארץ ישראל, וואו וויינבערג האט געקראגען זיין ערשטע מוזיקאלישע ערציהונג אלס א משורר אין א שוהל. שפעטער איז ער אוועקגעפאהרען קיין איטאליע צו שטודירען מוזיק מיט דער אמביציע צו ווערען א גרויסער חזן. ער האט זיך פיל געפלאגט און געלעבט אין גרויס ארעמקייט. נישט האבענדיג קיין ברירה, האט ער זיך אנגעשלאסען אין א טרופע זינגער, וואס האבען אויפגעפיהרט אפערעס אויף דער פראווינץ.

דורך דער טרופע האט ער געפונען זיין ערשטע אנערקענונג. ווען ער האט, אין דער פראווינץ פון טאסקאנא איינמאל אויפגעטראטען אין „מאדאם בעטערפליי", איז דארט אנוועזענד געווען דער קאמפאזיטאר פון דער אפערע דזשאקאמא פוטשיני. דער „מאעסטרא" איז פשוט בעצויבערט געווארען פון וויינבערג'ס העכסט-קולטיווירטער שטימע און פון זיין גרויסען טאלאנט אלס אקטיאר. פוטשיני האט זיך שטארק פעראינטערעסירט אין דעם האמאלסט נאך גאר אומבעקאנטען יודישען זינגער און האט פאר איהם געעפענט די טירען פון די אפערע-הייזער און קאנצערט-זאלען.

פוטשיני'ס אנערקענונג פאר דעם יודישען זינגער קאן מען זעהן פון דעם, וואס וויינבערג איז איינער פון די געצעהלטע ארטיסטען וועמען פוטשיני האט געגעבען זיין אויטאגראפירט בילד. אויף דאס בילד, וואס ער האט געגעבען וויינבערג'ן, האט דער „מאעסטרא" אויפגעשריבען „צום אויסגעצייכענטען זינגער און אקטיאר פון מיינע אפערעס".

וויינבערג'ס נאמען האט זיך שנעל פערשפרייט איבער דער וועלט. מיט עטליכע יאהר צוריק איז ער געווען אין אמעריקא, וואו ער האט געהאט גרויס ערפאלג. מען האט איהם אבער באלד צוריקגערופען קיין איטאליע, וואו ער איז געווארען אזוי פראמינענט, אז ביי יעדער ערעפנונג פון דעם נייעם קעניגליכען אפערע-הויז איז ער געווען איינער פון די, וואס האבען געהאט דעם כבוד צו בעטייליגען זיך. וויינבערג איז געווען דער איינציגער נישט-איטאליענער, וועלכער איז איינגעלאדען געווארען צו דער פארשטעלונג, צוזאמען מיט די אנדערע ארטיסטען-געסט איז ער נאך דער פארשטעלונג אויפגענומען געווארען פון מוסאליני'ן.

וויינבערג האט זיך אויך געמאכט א גרויסען נאמען אין שפאניע, וואו ער האט געזונגען פאר טויזענטער מענשען אין אפערע-הויז פון מאדריד. נאך דער פארשטעלונג איז ער אויפגענומען געווארען פון דעם קעניגס מוטער. אין געשפרעך מיט איהר האט ער געזאגט, אז פריהער פאר אלעם איז ער א נאציאנאלער יוד. דאס זעלבע האט ער געזאגט דעם קעניג אלפאנס ווען ער איז געווען ביי איהם אויף אן אודיענץ.

און נאך אלע ערפאלגען איז ער איצט אנגעקומען אין דער „סקאלא" פון מילאן. קיין גרעסערען כבוד קאן זיך קיין זינגער שוין נישט ווינשען.

אט דער ערפאלג פון וויינבערג'ן צייגט, אז איטאליע איז פריי פון אנטיסעמיטיזם און אז א יוד קאן דארט מאכען פארשריט אין יעדען פעלד און נישט געשטערט ווערען צוליב זיין יודישקייט.

ל. ש.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

24 מאנטאג — כו שבט תר״צ

פעברואר

זון-אויפגאנג 6 42

זון-אונטערגאנג 4 58

די קוהלען-שטיצע פון קהלה

(—) די רעגיסטראציע אויף קויהלען-שטיצע ביי דער יודישער קהלה האט זיך שוין פארענדיגט. אויף די 6000 קערץ-קויהלען, וואס די קהלה האט בעשלאסען צו פערטיילען האבען זיך רעגיסטרירט 8000 ארימעלייט. די „אפיעקונעס“ האבען די רשימות איבערגעשיקט צו דער קהלה, וואו ס׳קומט שוין פאר די קאנטראל. ס׳איז מעגליך, אז נאך היינטיגע וואך וועט זיך אנהויבען די פערטיילונג פון די קויהלען.

אינטערווענץ פון קהלה-פרעזעס

(—) אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין „נייעם פאלקסבלאט“ וועגען דעם, אז די לאדזער אפטיילונג פון דער מלוכה׳שער דרוקעריי נעמט נישט צו קיין יודישע ארבייטער און פערופט זיך דערביי אויף א צירקולאר פון דער צענטראלע — האט פרעזעס מינצבערג אין נאמען פון דער יודישער קהלה געבעטען ביי דער לאדזער אפטיילונג אנ׳ערקלערונג אין דעם ענין. קיין ענטפער האט די יודישע קהלה נאך נישט בעקומען.

פון פערבאנד פון פוילישע שטעט

דער פרעזידענט זשמיענצקי פאהרט ארויס דעם 5 מערץ קיין ווארשא אויף א זיצונג פון׳ם קאמיטעט פון פערבאנד פון פוילישע שטעט. אויף דער זיצונג זאלען בעהאנדעלט ווערען די פראגען וועגען פאליצייאישע בוי-פארשריפטען, עווידענץ-פראגען און דער ענין קרעדיטען פאר די זעלבסט-פערוואלטונגען.

ארבייטסלאזיגקייט

(—) אויפ׳ן שטח פון׳ם לאדזער מלוכה-אמט פאר ארבייטס פערמיטלונג איז די פערגאנגענע וואך געוועזען רעגיסטרירט 51.884 ארבייטסלאזע פון דעם בלויז אין לאדז — 36.420. אונטערשטיצונגען האבען בעקומען 34.595 פון דעם אין לאדז — 26.502 ארבייטסלאזע.

די פערגאנגענע וואך האבען אין לאדז פערלוירען ארבייט 2411 מענשען, בעקומען ארבייט 53, אויסגעשטראכען פון די רשימות זענען געווארען 1.725

אינטערווענץ צו פערלענגערען שטיצע פאר ארבייטסלאזע

דער קרייז-ארבייטסלאזען פאנד האט זיך געווענדעט צו דער הויפט-פערוואלטונג וועגען פראלאנגירען די צייט פון די אונטערשטיצונגען אויפ׳ן חודש מערץ. דעם פארשלאג מאטיווירט דער ארבייטסלאזען-פאנד מיט דעם פערלענגערטען, אזוי גערופענעם „טויטען סעזאן“ אין לאדזער קרייז און מיט דער שרעקליכער ארבייטסלאזיגקייט.

אזוי ווי ענליכע פארשלאגען זענען ארייגעטראגען געווארען אויך דורך אנדערע קרייזען, וועט דאס מיניסטעריום וואהרשיינליך נאכקומען דער בקשה.

וואו מ׳מעג, און וואו מ׳טאר נישט

אויסקלעבן אפישן, פלאקאטן א.ד.גל.

(מ) אויפ׳ן גרונד פון א ספעציעלער פעראָרדנונג פון וואיעוואדע וועגען פלאקאטירען בעקאנטמאכונגען, האט דער מאגיסטראט בעשטימט 275 ערטער, וואו ס׳איז דערלויבט ארויסצוהענגען פלאקאטען, אפישען א.א.וו.

אויף אנדערע ערטער טאר מען קיין אפישען און פלאקאטען נישט ארויסהענגען, און אויב מ׳וועט זיי דארט אויסקלעבען, וועלען זיי בעזייטיגט ווערען.

צוזאמענפאהר פון האנדעלס-קאמערן

ארום פראיעקט פון דער נאוועלע צום אומזאץ-שטייער

(ה) אין צוזאמענהאנג מיט דעם, וואס די רעגירונג האט אריינגעטראגען אין סיים דעם פראיעקט פון דער נאוועלע צום אומזאץ שטייער אין האט נישט בעריקזיכטיגט די אויסבעסערונגען, וועלכע ס׳האבען געמאכט די האנדעלס קאמערן, האט דער פערבאנד פון די האנדעלס קאמערן אין פוילען צוזאמענגערופען אויף דער קומענדיגער וואך קיין ווארשא א צוזאמענפאהר פון אלע האנדעלס-קאמערן.

אויף דעם צוזאמענפאהר וועט א רעפעראט וועגען די שריט, וואס זענען נויטיג, כדי צו ענדערען די לאגע בעקומען די לאדזער האנדעלס קאמער. כדי אויסצוארבייטען די פאסטולאטען פאר׳ן צוזאמענפאהר, וועט דינסטאג אין דער האנדעלס-קאמער פארקומען א זיצונג פון דער שטייער-קאמיסיע. צו דער זיצונג זענען אויך איינגעלאדען געווארען פארטרעטער פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

(—) אין לאקאל פון דער האנדעלס-קאמער איז פארגעקומען א זיצונג פון דער מאנדאט-קאמיסיע, וועלכע איז אויסגעוועהלט געווארען אויף דער פלענאר-זיצונג פון ה. 20 יאנואר 1930. אלס פארזיצער פון דער קאמיסיע איז געוועהלט געווארען ד״ר בר. בירערמאן, אלס פערטרעטער ראטגעבער קאמערציענראט ראזאק.

אויף דער זיצונג האט די מאנדאט-קאמיסיע בעהאנדעלט די ליסטע פון קאנדידאטען אויף געריכטס-אויפזיכט. די ליסטע פון עקספערטען-דירעקטארען פאר אקציע-געזעלשאפטען, עקספערטען אויף אינדוסטרי-שטייערען.

די קאמיסיע האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צו אלע פעראייניגונגען, אז מען זאל צושיקען די ליסטעס פון די קאנדידאטען ביז 25. ה. ח.

דערנעהרונג פון ארימע שול-קינדער

(—) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז ביים בירגער-קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע געגרינדעט געווארען א פראיעקציע, וואס פערנעהמט זיך מיט ערנעהרען ארימע שול-קינדער.

די פראיעקציע האט ביז איצט ארגאניזירט די דערנעהרונג פון שול-קינדער אין די פאלקסשולען. פון׳ם 5. ה. ח. ווערען דערנעהרט 5,180 קינדער, וועלכע בעקומען א גלאז מילך און א זעמעל. ביז איצט איז אויף דעם אויסגעגעבען געווארען 15.540 זל.

די פראיעקציע פלאנט די אקציע צו פערברייטערען און ארומנעהמען אויך ווינט-קינדער און קינדער פון די פראפעסיאנעלע אווענט-שולען. דאס וועט געשען יעדער, ווען די מיטלען פון דער סעקציע וועלען זיך פערגרעסערען.

פערבעסערען דעם סאניטארען צושטאנד און דעם עסטעטישען אויסזעהן פון שטאט

(—) די קאמיסיע צו פערבעסערען דעם סאניטארען צושטאנד און דעם עסטעטישען אויסזעהן פון אונזער שטאט האט אין משך פון דריי-יעהריגער עקזיסטענץ בעוויזען זעהר פיל אויפצוטון אין דער הינזיכט. די סטאטיסטיק בעווייזט אן אלגעמיינע פערבעסערונג אין סאניטארען צושטאנד פון שטעט, שטעטלעך און דערפער.

עס איז אבער אין דער הינזיכט פערהאן נאך פיל אויפצוטון, און צוליב דעם האט דער וואיעוואדע ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, וועלכע לעגט ארויף א פליכט אויף די סטאראסטעס אכטונג צו געבען, אז דער סאניטארער און עסטעטישער אויסזעהן פון די זיי אונטערטעניגע שטעט, שטעטלעך און דערפער זאלען שטעהן אויף דער געהעריגער הויך, צו דעם צוועק דארף אכט געלעגט ווערען דערויף אז די וואוינהייזער זאלען געמאהלט און געווייסט ווערען, אז די מארק-פלעצער זאלען ווי געהעריג גערייניגט ווערען, אז די בודקעס זאלען האבען אנ׳עסטעטישען אויסזעהן געמאלט און געוואשען יערען, מען דארף אכטונג געבען אויף די פאר-אנשטאלטען רעסטאראנען, אז עס זאלען זיך דארט געפונען וואסער-לייטונג פאר די געסט; אכט לעגען אויף די האטעלען, הויפען, מיסט-קאסטענעס. די אמטליכע געביידעס, מלוכהשע און זעלבסטפערוואלטונגס-לאקאלען דארפען דינען אל כמוסטער פון ריינקייט און עסטעטישען אויסזעהן.

די סאניטארע קאמיסיע און די ארגאנען פון דער מלוכהשער פאליציי ציהען צו צו דער ארבייט נאך פאר-שטעהער פון די געמיינדעס, כדי די ארבייט צו הויבען דעם סאניטארען און עסטעטישען צושטאנד פון די שטעט און שטעטלעך זאלען געפיהרט ווערען מיט נאך א גרעסערער אינטענסיווקייט ווי ביז איצט.

סובסידיע פארן „טעאטער פאפולארני“

הלמאי גיבען נישט די מאגיסטראט-קעפ א טראכט אויך וועגען יודישען טעאטער?!

(מ) אויף דער לעצטיגער זיצונג פון מאגיסטראט וועלכע איז פארגעקומען אונטער׳ן פארזיץ פון ויצע-פרעזידענט וועלינסקי, איז בעטראכט געווארען די פארדערונג פון די ארטיסטען אין „טעאטער פאפולארני“ וועגען אנערקענען פאר זיי א סובסידיע.

נאך א לענגערען וכוח האט דער מאגיסטראט בעשלאסען ארויסצוגעבען דער ארטיסטען-פעראייניגונג פון טעאטער „פאפולארני“ א סובסידיע פון 5 טויזענד זל. א חודש פון יאנואר ביז סעפטעמבער מיט א בעדינג, אז אויב א פינאנציעלע קאנטראלע, וואס וועט פארגענומען ווערען דורך וועט פעסטשטעלען, אז די סובסידיע געהט אויף אנדערע צוועקען, זאל זי צוריקגעצויגען ווערען.

צום סוף האט דער מאגיסטראט בעשלאסען מבטל צו מאכען דעם חוב פון „טעאטער פאפולארני“ פאר שטייער, און בעפרייען דעם טעאטער פון שטייער ביז ענדע סעזאן.

א וואלד-וועכטער געשאסען אויף פרויען

אין וואלד, וואס געהערט צום גוט סטראשעווו האבען צוויי פרויען: די 34-יעהריגע זוזאנא וואלטשאק און 42 יעהריגע מאריא אלשעווסקא געקליבען שפענער. ביי דער ארבייט האט זיי געכאפט דער וואלד-וועכטער בראניסלאוו נ. א. ע., וועלכער האט געוואלט ביי די פרויען צונעהמען די אנגעקליבענע שפענער, זיי האבען נישט געלאזט צוליב וואס עס איז ענטשטאנען א קריגעריי, בעת וואס דער אויפגערעגטער וואלד-וועכטער האט ארויסגעכאפט זיין רעוואלווער און אויסגעשאסען צוויי מאל, איין קויל האט געטראפען די וואלטשאק אין האלז אריין און זי איז באלד געפאלען א טויטע. די צווייטע קויל האט שווער פערוואונדעט אין קאפ די אלטשעווסקא.

אויפ׳ן אפקלאנג פון די שאסען זענען אנגעלאפען דארפסלייט, איינער האט אנגעזאגט דעם צווייטען וואס עס איז געשעהען אין וואלד און באלד האט מען גאנצע דארף זיך געלאזט זוכען און כאפען דעם מערדער.

די דארטיגע פאליציי-וואך האט זיך באלד אריינגעמישט אין דער סיטואציע און ווען מען האט געלעגען געכאפט, האט די פאליציי זיך פאר אריינגעמישט, און איהם ארויסגעראטעוועט פון די הענט פון די צורייצטע פויערים מען האט דעם מערדער ארעסטירט.

ווי אזוי קאן זיין שלעכט,

אז עולם אין לאדז קאן זיך נאך פערגינען אויף אזא שוואוילטאג?..

(2) עהרענבכטען איז אין לאקאל פון מענער-געזאנג-פעראיין, פיעטריקאווער 243, פארגעקומען א טאנץ-פערוויילונג, צו וועלכער עס איז געקומען א זעהר גרויסער עולם, אין מען האט זיך אזוי לאנג געלאזט וואוילגעהן ביז — צווישען די שפורגעווארצענע געסט איז ענטשטאנען א פארמעלע שלאכט אויף בענקלעך, טישען, פלעשער וכדומה קאלט „מלחמה געוועהרי“. די איינארדנער פון דער פערוויילונג האבען זיך לכתחילה נישט געקענט קיין עצה געבען מיט די צעוויסטע געסט; דאן האבען זיי אויסגערופען א גרעסערע אפטיילונג פאליציי, וואס האט געמאכט א ביסעל ארדנונג אויפ׳ן שלאכט-פעלד, און געמינטערט די צובלוטיגטע, צובייזטע און צוקיילטע „מחותנים“ מיט פאטעקעלען, סאוסעקעס, טערעבינצעס און אנדערע גוטע זאכען.

פויליש-רומענישער צאל-אפמאך נישט געענדערט

(ה) צוליב די קלאגען, אז בנוגע די פוילישע טעקסטיל אויסארבייטונגען, וועלכע זענען עקספארטירט קיין רומעניען געהט פריין פונ׳ם 1 מערץ אן אין לעבען א מאקסימאל-טאריף, ערקלערט די האנדעלס קאמער, לויט אנ׳אינפארמאציע פונ׳ם האנדעלס-מיניסטעריום, אז דער פויליש-רומענישער צאל-אפמאך איז נישט געענדערט געווארען און לויט דעם אפמאך האבען די פוילישע סחורות אין רומעניען די גרעסטע פריווילעגיעס.

א סאניטארער שטאטיש שחט-הויז

אויף דער לעצטער זיצונג פונ׳ם מאגיסטראט איז צווישען אנדערע בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען בויען א סאניטארע שטעטישע שחט-הויז אויף אינזשיגיערנע 1 וואו מען וועט שחט׳ן בהמות קראנקע אדער פערדעכטיגט אין א קראנקהייט.

דאס אויסבויען פון דעם סאניטארען שחט-הויז איז נויטיג פאר דעם סאניטארען צושטאנד פון אונזער שטאט.

פערזענליכעס

לויט א פעראָרדנונג פון קריגס-מיניסטער איז אלס שעף פון לאדזער מיליטערישען קרייז געריכט בערופען געווארען פולקאווניק סטאניסלאוו בארסקי פון יורידישען דעפארטאמענט ביים קריגס-מיניסטעריום.

דער פראקוראר פונ׳ם מיליטערישען קרייז-געריכט מאריאן שטאמף איז בערופען געווארען אלס שעף פון קרייז-געריכט אין לעמבערג און פראקוראר מאיאר יאסקולסקי איז בעשטימט געווארען אלס ריכטער פונ׳ם מיליטערישען געריכט.

פון „שומרי שבת“

(—) נעכטען איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון חברה „שומרי שבת“. אויף דער פערזאמלונג זענען אנוועזענד געוועזען אלע מיטגלידער פון לאדזער ראבינאט.

די וואהלען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען: עהרען-פרעזעס ר׳ צלאל יאיר דעמבינסקי פערוואלטונג: חיים מאיר ווינטראוב, דוד ליב העבער, בנימין קאהן, איסר שווארץ, יודעל לוביבינסקי, פישל גאטפריינד, בעריש גאלסטער, משה גערטנער, שלמה פישמאן, יצחק ברזאזעק, יצחק קראוויעצקי, שלמה בולקע, אברהם יוסף אמזעל, טוביה עפשטיין, אהרן בודניצק, מאטיל ליפשיץ, יחיאל נחום ליטמאן. רעוויזיאנס-קאמיסיע: אברהם פרענקעל, מאיר שאליט, שמואל אלי׳ יאמניצק, קאנדידאטען: ישעי׳ שמואל מאנעלא, דוד יעקב גלאזשטשעווער.

נישטא קיין ליבע

איז — אונטערן טראמוואי

אויף פיעטרקאווער גאס, נעבען נומער 290 האט זיך ארונטער געווארפען אונטערן טראמוואי די 22 יעהריגע יאנינא פשיבילסקא. אין א בריף, וועלכען מען האט ביי איהר געפונען ערקלערט די פשיבילסקא איהר פערצווייפעלטע שריט מיט ליבעס-ענטוישונג.

דער זאאלאגישער גארטען אין העלענאף

די דירעקציע פון דעם זאאלאגישען גארטען אין „העלענאף“ האט נאך דעם טראגישען פאל, בעת וועלכען דער נובישער לייב האט דערהרגעט צוויי יונגע לייבען, בעשלאסען צו בערייכערן די מענאזשעריע מיט א רייהע נייע אין לאדז נאך נישט געזעהענע חיות.

א טראנספארט ברענגט ארויס א ווילד פערד מיט הערנער, א זעלטענער עקזעמפליאר, נאך נישט געזעהן אין דער גאנצער וועלט. די שטייגען מיט לייבען זענען בערייכערט געווארען מיט 4 נייע לייבען, מיט א לייבינע און לייבעלע, א חוץ דעם זענען אנגעקומען לעמפארדען, בערען, מאלפעס, גרויסע און קליינע מאלפעלעך, פערשידענע שלאנגען און אנדערע עקזאטישע חיות.

זעלבסטמארד צוליב שטודיום

פון אזארקאוו מעלדעט מען, וועגען א 17 יעהריגע אירענא צעראן וועלכע איז בעגאנגען זעלבסטמארד צוליב דעם, וואס די עלטערן האבען איהר נישט געלאזט ווייטער שטודירען.

„די ערשטע צו הונגערן, די לעצטע צום עסען"

די לאדזער האנדווערקער פאר די שווערע אויפגאבען פון איצטיגען מאמענט

די נעכטיגע גענעראל־פערזאמלונג פון צענטר. האנדווערקער־פערבאנד פאלודניאווע 4

אין איינעם לאקאל אויף פאדורניאווא 4, איז נעכטען פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון צענטראלען האנדווערקער־פערבאנד. די פערזאמלונג צו וועלכער ס'איז געקומען זעהר א גרויסער צאהל מיטגלידער, האט געעפענט דער פעראיינס־פרעזעס דיר. ארדינאנס. אלס פארזיצער איז געוועהלט געוואָרען ה' י. ב. לעווקאוויטש, אלס סעקרעטאר אינזש. זשעלינסקי און אין פרעזידיום — די ה"ה: מאטיל, זילבערבערג, פרענקעל, רוזשיצקי, ריזשיק און ב. הערשקאוויטש.

נאכדעם ווי ה' פרוינד לייענט איבער דעם פראטאקאל פון דער פאריאהריגער אלג. פערזאמלונג גיט אפ דעם בעריכט פאר'ן פערגאנגענעם יאהר דיר. ארדינאנס.

דער פערבאנד האט פאר'ן פערגאנגענעם יאהר געהאט הכנסה 18.788 זל. און פערענדיגט דעם יאהר מיט א דעפיציט פון 98 זל. די רעוויזיאנס־קאמיסיע האט דעם בעריכט בעשטעטיגט. דאן איז דיר. ארדינאנס איבערגעגאנגען צום

טעטיגקייטס־בעריכט

פאר דער קאדענץ־צייט. ס'איז געווען א שווער ווירטשאפטליך יאהר פאר די יודישע האנדווערקער. דער אלגעמיינער קריזיס, וואס הערשט אין לאנד, האט געטראפען די יודישע האנדווערקער שוין אפגעשוואכט פון פריהער. די יודישע האנדווערקער, וואס זענען אלעמאל די ערשטע צו הונגערן און די לעצטע צו עסען, זענען רעדוצירט און חרוב געווארען בעת'ן איצטיגען קריזיס. און פערטון אין דער דאגה פרנסה זענען זיי נאך געשטעלט געווארען פאר א שווערער אויפגאבע איינצוהאלטען זייערע אלגעמיינע ווירטשאפטליכע פאזיציעס, צוצופאסען זיך צו די נייע געזעצען און פעראָרדנונגען, וואס זענען מסוגל אונטערצוגראבען איינגאנצען דאס יודישע האנדווערקערטום.

די פערוואלטונג פון צענטראלען האנדווערק־פערבאנד איז געשטאנען אויף דער וואך פון די אינטערעסען פון אלגעמיינעם האנדווערקערטום און נישט פערנאכלעסיגט אויך דעם יחיד. ס'זענען געמאכט געוואָרען אינטערווענציעס אין די שטייער־אמטען און קראנקען־קאסע, מאגיסטראט א.א.וו. א שווערע אויפגאבע האט די פערוואלטונג געהאט מיט'ן ארדורכפיהרען

די וואהלען אין דער האנדעלס־קאמער

און דאס וויכטיגסטע — שפעטער אין דער האנדווערקער־קאמער. לויט'ן צענטראלען אפמאך, וואס איז געשלאסען געוואָרען אין ווארשא פאר גאנץ פוילען האבען די לאדזער יודישע האנדווערקער געוואלט אויף די 30 מאנדאטען אין דער האנדווערקער־קאמער בעקומען 11 מאנדאטען. דער אפמאך האט געמוזט אפגעהיט ווערען, ווייל ביי מעהרהייטס־וואהלען, וועלכע זענען גילטיג לויט דער וואהל־ארדינאציע צו די האנדוו.־קאמערן וואלטען די יודען נישט בעקומען קיין איין מאנדאט. אבער ס'האט געמוזט קומען אויך צו א קאאליציע צווישען די צוויי עקזיסטירענדע יודישע האנדווערקער־צענטראלעס — פון פאדורניאווא 4 און זאוואדזקא 5.

א טאג פאר'ן אריינגעבען די ליסטעס האבען די פערטרעטער פון זאוואדזקא 5 אולטימאטיוו פערלאנגט, אז דער מאנדאט פון בעקער־כארשטעהער זאל געהערען צו זיי. און ווי ס'איז נישט געווען קיין אויסוועג, האבען די פערטרעטער פון צענטראלען פערבאנד די פאדערונג געשטיצט, דאן האבען די קריסטליכע פערטרעטער פארגעשלאגען 13 יודישע קאנדידאטען אהן דעם בעקער אדער 10, אויב דעם בעקער זאלען בעקומען די יודען. באין ברירה זענען די יודען איינגעגאנגען אויף 10, איינגעהאלטענדיג דעם בעקער־מאנדאט פאר דער גרופע פון זאוואדזקא 5. אלס פערטרויענסמאן פון דער ליסטע איז בעשטימט געוואָרען ה' גלאסע און אלס זיין פערטרעטער א מיטגליד פון דער „רעסורסע", אבער בעת'ן אריינגעבען די ליסטע האט ה' גלאסען אהן א בעשטימונג פון די יודישע מיטגלידער אין דער פערשטענדיגונגס־קאמיסיע אנשטאט דעם יודישען נאגבער רייכמאן פון לאסק, אריינגעשטעלט א קריסט און אזוי אריינגעגעבען די ליסטע.

דאס איז געשעהן — דערצעהלט דיר. ארדינאנס — צוליב פאליטישע טעמים פון דער צענטראלע אויף זאוואדזקא 5 און אזוי ארום איז די יודישע רעפרעזענטאנץ אין דער האנדוו.־קאמער אפגעשוואכט געוואָרען, ווען די קריסטליכע האנדווערקער האבען דערפילט, אז ס'איז נישטא

קיין איינהייט צווישען די יודישע פערטרעטער

האבען זיי געבראכען דעם אפמאך און אנשטאט 2 יודישע מיטגלידער אין דער פערוואלטונג געוועהלט נאר איינעם (וויצע־פרעזידענט קאזשימירסקי). אזוי שטעהט די זאך אין דער האנדווערקער־קאמער, וועלכע וועט איצט זיין די אנפיהרערין פון גאנצען ווירטשאפטליכען לעבען פון האנדווערקערטום אין לאנד.

די פערוואלטונג האט מיטגעהאלפען צו ארגאניזירען 10 צעכען. פון זיי זענען שוין 5 לעגאליזירט געוואָרען, 2 דארפען לעגאליזירט ווערען די טעג און 3 זענען אין פראצעס פון לעגאליזאציע. ס'איז אויסגעקומען אויסצושטעהן פיל שיקאנעס און אין דעם האבען געהאט א האנד אויך די פערטרעטער פון דער צענטראלע אויף זאוואדזקא 5. זייערע צעכען פלעגען לעגאליזירט ווערען שנעל, בעת די פון פאלודניאווא 4 האט די לעגאליזאציע געדויערט חדשים און איניגע העכער א יאהר צייט.

אין די שטייער־אמטען האט דער פערבאנד בעקומען איניגע פערטרעטער דורכ'ן שטאטראט, דורך דער האנדווערקער־קאמער איז נישט בעשטימט געוואָרען קיין איין יוד. דער פערבאנד האט אויך בעקומען 4 לאווניקעס אין ארבייטס־געריכט און 2 אין דער אפעלאציע־אינסטאנץ פון ארבייטס־געריכט. א דאנק ראטמאן פיין — 2 אפיעקונעס ביי דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ ביים מאגיסטראט.

ווייטער דערצעהלט דער רעדנער, אז דער אויפגעפונענער צעכען־פערבאנד בראכט די פראאינע. די מיטגלידער פון צענטראלען פערבאנד זענען אבער שטארק דיסציפלינירט און א דאנק דעם איז געלונגען איינצוהאלטען דעם פערבאנד.

צום סוף ערקלערט ה' ארדינאנס, אז ער איז שוין מיד פון דער ארבייט און דעריבער וועט ער אין דער נייער פערוואלטונג נישט אריין.

אין דער דיסקוסיע נעהמט דער ערשטער דאס ווארט ה' מארדקעוויטש, וועלכער ווארפט פאר דער פערוואלטונג, אז זי האט נישט צוגעלאזט צו דער ארבייט קיין נישט־ציוניסטען; זי האט נישט רעאגירט אויף די האנדלונגען פון ארבייטס־געריכט, וואס נעהמט זיך אן בלויז פאר די ארבייטער. ער ווארפט פאר דער פערוואלטונג, אז זי לאזט ביי זיך ארגאניזירען די אויסגעשלאסענע מיטגלידער פון שניידער־צעך.

אין דער דיסקוסיע האבען זיך ווייטער בעטייליגט די ה"ה שווארצבערג, ליפשיץ, ראטמאן פיין, כאלמסקי, וועלכער גרייפט שארף אן דעם צעכען־פערבאנד פאר זיין שפאלטונגס־ארבייט, ה' חיינינאטען זאגט, אז דער שניידער־פעראיין איז געווארען אן עקספאזיטור פון זאוואדזקא 5.

ה' הערשקאוויטש האלט, אז דער צעכען־פערבאנד איז א פיקציע, ווייל פון 32 צעכען בעטייליגען זיך אין איהם בלויז צוויי.

עס רעדען נאך די ה"ה רובינאוויטש, פריינד, י. מארטקעוויטש, אלע רעדנער ענטפערט אין נאמען פון דער פערוואלטונג דיר. ארדינאנס. ער ווייזט אן אויף די שווערע אויפגאבען, וואס שטעהען פאר דער נייער פערוואלטונג אין דער צייט, ווען דאס האנדווערקערטום שטעהט ביים ראנד פון אונטערגאנג. נעהמענדיג אין אכט די שווערע לאגע, האט די פערוואלטונג אויסגעארבייט א ליסטע, אין וועלכער עס זענען אריין א רייה געזעלשאפטליכע טוער.

די פערזאמלונג דריקט אויס צוטרוי און אנערקענונג דער אפטרעטענדער פערוואלטונג, ספעציעל ה' דיר. ארדינאנס און דאן טרעט מען צו צו די וואהלען פון א נייער פערוואלטונג, אין וועלכער עס זענען אריין: ד"ר שוויג — פרעזעס און פאלגנדע מיטגלידער:

א. י. צימערמאן, אדוו. שטרויך, אדוו. אפט, אינזש. זעלינסקי, דאזאר אין דער גמינע ר. האפמאן (זאקען־מאכער), ראטמאן אין שטאט ראט מ. פיין (ארכיטעקטאר), ב. קויפמאן (שניידער־מייסטער), מ. ד. הערשקאוויץ (טישלער־מייסטער), די ראטמענער אין האנדווערקער־קאמער: ז. מאשענבערג (בוכבינדער), ש. סענדאווסקי (יובילער), ל. אדערבערג (שטעפער־מייסטער), מ. קאליסקי (היטעל־מייסטער), י. שווארצבערג (קאפעלוש־מייסטער) און מ. פושיגורסקי (קירזשנער־מייסטער), ל. בוים (שפיגעל־מייסטער), י. לובלינסקי (שטריקער־מייסטער), מ. פרינץ (שטעפער־מייסטער), מ. האכמאן (פליישער־מייסטער), י. מ. מאקולא (בעקער־מייסטער), שומאכער (שוסטער־מייסטער), פ. איילענבערג (שאכזעלמאכער־מייסטער), רובינאוויטש (בלעכער־מייסטער), ש. וויעטשניק (מאלער־מייסטער), זילבערבערג (זאטלער־מייסטער), מאטיל (שלאסער־מייסטער), קאלסקי (פריזיער־מייסטער), ש. שווארצאווסקי (טישלער־מייסטער), יאנקעלעוויטש (וועש־נייער־מייסטער) קאראבאנאוו (טאפיצירער־מייסטער) און י. ד. לעווקאוויטש.

רעוויזיאנס־קאמיסיע: דירעקטאר ארדינאנס, קראקויער (פריזיער־מייסטער), שייניאק (דרוקער־מייסטער), פרוינד (כאמבערירער־מייסטער), נייפעלד (סוויטער מייסטער).

דער אוונד פון אלעקסאנדער גאלדשטיין אין פילהארמאניע

אין זאל פון פילהארמאניע איז נעכטען א אוונד פארגעקומען דער פייערליכער קבלת פנים לכבוד דעם פארשטעהער פון קרן היסוד ה' אלעקסאנדער גאלדשטיין.

ביים פרעזידיום־טיש זענען געזעסען די לאדזער ציוניסטישע טוער — דעפוטאט ראזענבלאט, ל. וויניק יאעל. די ה"ה עלענבערג, גאלדבערג, קאהאני און דער פערטרעטער פון קרן היסוד פון בערלין ד"ר זילבערס.

די פערזאמלונג האט געעפענט דעפ. ראזענבלאט, וועלכער האט בעגריסט דעם גאסט אין נאמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און ציוניסטיש־געשטימטען לאדזער יודענטום.

דאס ווארט האט נאכדעם בעקומען דער גאסט גומא, וועלכער האט דערצעהלט אין א פראכטיגער רעדע וועגען לעבען און זיכען פון יודען אין די ווייטע לענדער (א אויספיהרליכען בעריכט פון דער פערזאמלונג וועלען מיר געבען מארגען.)

פון געריכט

מארד אדער צופאל

(2) אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אין קרייז־געריכט איז געזעסען דער אויטא־אינהאבער בראניסלאוו קמיטשיק, בעשולדיגט אין מארד־פרוב אויף דעם שאפער סטאניסלאוו מאטילסקי. דער סכסוך צווישען קמיטשיק און מאטילסקין איז אויסגעקומען צוליב א פאסאזשיר איבער וועלכען ביידע קאנקורענטען האבען זיך געריסען, בעת דעם סכסוך האט קמיטשיק ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אויסגעשאסען אין מאטילסקין. די קויל האט געטראפען דעם לעצטען אין דער האנד און איהם לייכט פערוואונדעט.

בעת די געריכטס־פערהאנדלונג האט קמיטשיק ערקלערט, אז ער האט אויסגעשאסען פערטיידיגענדיג זיין לעבען, אז מאטילסקי איז איהם בעפאלען און האט איהם צו שלאגען. דאס געריכט האט קמיטשיק'ען פער'משפט אויף דריי חדשים טורמע, אפלעגענדיג די שטראף אויף 2 יאהר.

פראצעס פון א שאפער

(2) אין קרייזגעריכט איז בעהאנדעלט געוואָרען דער פראצעס געגען דעם שאפער עמיל מאלקאן, וועלכער האט דעם 6. אקטאבער פ. י. אויף זגערזשער גאס איבערגעפאהרען דעם 8־יעהריגען איינגעניוש סובא.

דאס געריכט האט פער'משפט מאלקאנ'ען אויף א יאהר טורמע.

גרויסע בעראטונג אין „קרן היסוד"

מיט דער בעטייליגונג פון ד"ר אלעקסאנדער גאלדשטיין

היינט, 9 אוונד קומט פאר אין לאקאל פון „קרן־היסוד" (צעגעלניאנא 4) א וויכטיגע בעראטונג מיט דער בעטייליגונג פון חשוב'ן גאסט ד"ר אלעקסאנדער גאלדשטיין, וועלכער וועט רעפערירען וועגען דער פאליטישער סיטואציע אין ציוניזם און אין ארץ ישראל.

צו דער פערזאמלונג זענען איינגעלאדען געוואָרען די אנגעזעהענסטע ציוניסטישע און נאציאנאלע עסקנים פון דער שטאט. דער איינגאנג איז נאר מיט איינלאדונגען.

א חנוך־הספר־פייערונג ביי שעורי־ערב „בתר־צעירים"

זייט איניגע יאהר עקזיסטירט אין אונזער שטאט א רעליגיעז קולטורעלע אינסטיטוציע א. נ. שעורי ערב „בתר־צעירים", נאוואמיעסקא 22, דורך דער צייט פון איהר עקזיסטענץ האט זי בעוויזען זיך פאפולער צו מאכען ביי דער רעליגיעזער טוחישער יוגענד, אזוי, אז עס גרופירען זיך ארום איהר און עס בעזוכען די טעגליכע רעליגיעזע למודים עטליכע הונדערט יונגעלייט, וועלכע געפינען נאך א גאנצען טאג שווערע מאטעריעלע זארגען א גייסטיגען אפרוה. אין צוזאמענהאנג מיט דעם, וואס עס ווערט יעצט 5 יאהר זייט איהר עקזיסטענץ און צוליב דעם, וואס די שעורי־ערב האלט יעצט ביים פערענדיגען שרייבען א ספר־תורה ארדענט זי איין אין „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20. א 5 יעהריגען יוביליי פערבונדען מיט א חנוך־הספר־פייערונג. אויף דעם אוונד איז ספעציעל אנגאזשירט געוואָרען דער בערימהמטער ראוונער אויבער־קאנטאר ה' שמחה קיסעוויצקי, וועלכער האט פאראיאהרען בעצויבערט מיט זיין שטימע אין דער לאדזער ווילקער שוהל.

וועגען דער ירושה פון יאנאס פרענקעל

אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארטיקעל וועגען דער פרענקעל־ירושה (זעה אין לעצטען פרייטאג־נומער „נייער פאלקסבלאט") בעט אונז ה' מ. פיינקינד צו בעריכטיגען, אז נישט די פרענקעל־תאומים'ס קאנען זיך בעקענען פאר יורשים פון יאנאס פרענקעל, נאר בלויז די מיט'ן נאמען פינקעל. ווייטער — יאנאס'עס פאטער האט געהייסען יהודה ליב פרענקעל און איז געווען קרייז־רבינער; ר' יוסף יונה, דער ברעסלויער רב, איז געווען זיינס א געשוועסטערקינד.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50) ק. כאנדזשינסקי, (פעטריקאווער 164) וו. האקעלעוויטש (פשיאזד 19) ר. רעמבעלינסקי, (אנדזשעיא 28) י. זונדעלעוויטש (פיעטרקאווער 25) קאפערקעוויטש, זגערזשער 54) ט. סראוקאווסקי (בזשעזשינער 56)

זעלבסטמארד

אויף נאוואמיעסקא 24 האט זיך נעכטען פערסמט די 17־יעהריגע וולאדיסלאווא קלעטשינסקא, א איינוואוינערין פון ווארשא וואלא 4. די סבה פון זעלבסטמארד איז, וואס איהר געליבטער אנטאני אקראגאווסקי האט זי אוועקגעווארפען און חתונה געהאט מיט אן אנדערע. קיין לאדז איז זי בעקומען זוכען איהר חתן.

צו די אויפטריטען פון באדענ־ווייזער באלעט אין לאדז

דאס קומען קיין לאדז פון באדענווייזער ווינער באלעט האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע. דער באלעט קומט קיין לאדז אויף 2 פארשטעלונגען אין פילהארמאניע: דינסטאג, דעם 25־טען און מיטוואך, דעם 26־טען, 8.30 אוונט.

דער דאזיגער באלעט געהערט צו די גרעסטע און אינטערעסאנטסטע אין דער וועלט. דער טאנץ פון באדענווייזער באלעט רופט ארויס בעגייסטערונג און קינסטלערישע רייץ. דעריבער איז נישט קיין וואונדער, אז אומעטום, וואו דער באלעט טרעט אויף, געהען זיינע גאסטראלען אדורך מיט א שטורמישען ערפאלג.

צום פרעסע־באל

א רייה פירמעס אין לאדז האבען, דערוויסענדיג זיך, אז אויף דעם פרעסע באל וועט געוועהלט ווערען א „מיס לאדז" מיט וויצע־מיסעס, געמעלדען דעם קאמיטעט פון דעם באל, אז זיי גרייטען צו פאר שענהייטען פערשידענע מתנות. אזוי האט געמעלדען די פירמע „באט", דריי פאר פערשידענע פאנטאפעלקעלעך פאר דער „מיס" און „וויצע מיסעס". די פירמע פעשעס האט צוגעגרייט גאלדענע מתנות „אוקאדיא" גראנדיעזע באנבאניערעס. דער בעוואוסטער קינסטלער מאלער ווי דאבראוואלסקי וועט מאהלען די פארטרעטען פון די לאדזער שענהייט קעניגינס.

אלזא, אלץ אויף דער פרעסע רעדוטע דעם 3 מערץ.

לעצטע פאפולערע פארשטעלונג אין „ארדט" „חי געלעבט"

היינט מאנטאג 9,30 אוו. קומט פאר די לעצטע פאפולערע פארשטעלונג צו ביליגע פרייזען פון 1 ביז 3 זל. מיטוואך — פרעמיערע פון דריטען פראגראם א. נ. „אין א קאפ".

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען־ און הארץ־קראנקהייטען
כעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג־זון.
נעמט אן אין דירעקטער פון 3—5 נאכמ.

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אוונט.

א טאפ קאכעדיגע קארטאפעל

איז מסוגל צו אומבורענגען א קליין קינד

אין דארף זביערסק איז פארגעקומען פאלגענדער טראגישער פארפאל:

די דארפס-ווירטין סטאניסלאווא מיעלניק האט, מחמת אומגעשיקטקייט, איבערגעקערט א טאפ מיט קאכעדיגע קארטאפעל אויף איהר 4-יעהריג קינד. דער שרעקליכער געשריי פון דעם אבגעבריהטען קינד האט אזוי געווירקט אויף די מוטער, אז זי איז ארויס פון שטוב און אנגעהויבען לויפען מיט א געשריי איבער די גאסען. ביז שכנים האבען זיך אריענטירט, אז עס איז עפעס געשעהן, איז דאס קינד דערווייל געליגען אהן א שום הילף. דאס אבגעבריהטע קינד איז אויפ'ן וועג אין שטאט אריין געשטארבען. די פערצווייפעלטע מוטער געפינט זיך אין אזא צושטאנד, אז מען האט מורא זי זאל נישט ארויס פון זינען.

א פאפירעלע מיט א זשירא'לע

און דער זשיראנט ווייס נישט פון וואס צו זאגען

אין טאמאשאוו טומלט זיך איצט מיט א וועקסעל אפערע, וועלכע עס האט זיך איינגעגעבען בעצייטענס צו ענטדעקען.

צום דארטיגען אינהאבער פון א ציגעלגיע ה' ק. האט זיך געווענדעט איינער פון די טאמאשאווער קלענערע דיסקאנטערען און פארגעלעגט אז ה' ק. זאל איהם דיסקאנטירען וועקסלען אויף עטליכע צעהנדליג טויזענד זלאטיס. דערביי האט ער בעוויזען וועקסלען מיט אנ'ערשטקלאסיגער זשירא פון א בעוואוסטער אקציען-געזעלשאפט. די זשירא פון דער פירמע האט אזוי איבערצייגט דעם ה' ק., אז ער האט שוין בעלד געוואלט איינגעהן אויף דער טראנזאקציע. אויס פארזיכטיגקייט, האט ער אבער נאך בעשלאסען, אנצופרעגען ביי דער אקציען-געזעלשאפט, צי עס איז ווירקליך איהרע וועקסלען. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די וועקסלען זענען געפעלשט.

אין צוזאמענהאנג מיט דער אפערע זענען ארעסטירט געווארען א פאר פערזאן.

כדי די אויספארשונג זאל נישט געשטערט ווערען, ווערען זייערע נעמען נישט פערעפענטליכט.

ווי מען גיט איבער זענען א טייל פון די געפעלשטע וועקסלען שוין געלאזט געווארען אין גאנג, און זאלען שוין די טעג זיין פעליג.

חזן זיינוועל קווארטין

צו זיין היינט'יגען קאנצערט אין פילהארמאניע

קווארטין געהערט צו די יחידי סגולה, צו די וועניגע גרעסטע מייסטער פון גייסטליכען געזאנג, וועלכע האבען זיך קונה־שם געווען און זענען בעריהמט געווארען אין דער גארער וועלט. געבוירען געווארען איז ער אין רוסלאנד. די קינדערשע און יונגע יאהרען זיינע האט ער פערבראכט אינ'ם קלייגעם שטעדטעל נאווא-ארכאנגעלסק — כערסאנער גובערניע. א חזנ'ישען טאלאנט האט קווארטין ארויסגעוויזען נאך אלס קינד, ווען ער איז אלט געווען 6 יאהר. נאר אין פערוואורפענעם קליינעם שטעדטעל איז נישט געווען וואו זיין טאלאנט צו ענטוויקלען. חתונה געהאט צו 22 יאהר האט קווארטין זיך בעזעצט אין יעליסאוועטגראד און איינגעלעדען נאך דער חתונה צום ארון-קודש דאווענען, האט ער מיט זיינע תפלות געמאכט דעם גרעסטען רושם. קווארטין האט דערנאך זיך געלערענט זינגען און שפילען קלאוויר אין אדעס, קיעוו, כארקאוו און אין אויסלאנד — אין וויען. די עלטערען קווארטינ'ס זענען אבער געווען פרומע אלטפרענקישע מענשען. זיי האבען געשטערט זייער זוהן שטודירען און איהם געצוואונגען זיך צוריקקעהרען אהיים.

בעזעצענדיג זיך אין יעקאטערינאסלאוו, איז [illegible] טין געווארען א סוחר. גלייכצייטיג איז ער [illegible] "אויס ליבע צו קונסט" געווארען חזן אין דער דארטיגער שוהל און האט שטארק אויסגעצייכנעט זיך בעט עולם. געשעפט און מסחר זענען אבער געווען שטארק דערווידער קווארטינ'ס עכט-קינסטלערישער נשמה, און איהם האט נישט אויפגעהערט צו ציהען צו דער צויבער-וועלט פון מוזיק און הארמאניע. און דער סוף איז געווען, אז זיין אמת'ער בערוף האט מנצח געווען און קווארטינען אבגעריסען פון דער וועכעדיגער מסחר-וועלט.

קווארטין האט ליקווידירט זיינע געשעפטען און איז ווידער אוועק קיין וויען, וואו ער האט אין דריי חדשים ארום בעקומען די אנגעזעהענע שטעל פון אבער-קאנטאר אין דער גרויסער שוהל. אויף זיין פאסטען אין וויען איז ער אבגעווען 7 יאהר. א מאסע פליטען, וועלכע ער האט אנגעזונגען אין דער דייטשער גראמאפאנישער געזעלשאפט האט איהם בשעתו שטארק מפורסים געמאכט אין דער גאנצער וועלט. מ'דארף בעמערקען, אז קווארטין ווייזט ארויס אויף דעם געביט אין תפילות א זעלטענעם טאלאנט פון אן אימפראוויזאטאר. פון 280 פליטען וואס ער האט אנגעזונגען זענען בלויז 5 אויסגעפיהרט לויט פרעמדע קאמפאזיציעס. די איבעריגע 275 זענען קווארטינ'ס אימפראוויזאציעס.

קווארטין איז אויך געווען א יאהר צייט קאנטאר אין דער פעטערבורגער סינאגאגע. פערשידענע קאנפליקטען אבער וואס זענען ענטשטאנען אויפ'ן באדען פון דער יודישער רעכטלאזיגקייט פון יענע צייטען האבען קווארטינען געצוואונגען ווידער אוועקפאהרען קיין אויסלאנד. קרוב 10 יאהר האט קווארטין פערבראכט אין בודאפעשט אלס אבער-קאנטאר פון דער דארטיגער כאר-שוהל. נאך פאר'ן קריג האט מען איהם שטארק געבעטען ער זאל קומען קיין אמעריקא. נאר מאכען די דאזיגע נסיעה האט ער ערשט געקאנט נאכ'ן שליסען דעם שלום. די ערשטע 30 קאנצערטען וואס ער האט דארט געגעבען האבען איהם געבראכט א ריינע הכנסה פון 50.000 דאלאר. די דארטיגע מעלאמאנען האבען איהם שוין פון אמעריקא נישט אבגעלאזט. ער איז דארט פערבליבען און איז געווארען איינער פון די בעריהמטסטע חזנים און זינגער.

ספארט-בעוועגונג

"הכח"—"ביעג" 3:0 (1:0)

עהערנעכטען איז אויף "וו. ק. ס." פלאץ פארגעקומען א פריינדשאפטס מעטש צווישען די פוסבאל-מאנשאפטען פון "הכח" און "ביעג". דאס שפילען איז נישט געשטאנען אויף דער געהעריגער הויך און האט זיך פערענדיגט מיט א נישט פערדינטען נצחון פון "ביעג" אין פערהעלטניש פון 0:3.

"הכח" II — "ביעג" II 4:2

"ל.ט.ס.ג."—"קדימה" 0:6 (0:2)

די אמביציעזע "קדימה" מאנשאפט האט זיך עהערנעכטען געטראפען אין א פריינדשאפטס-מעטש מיט דער יונגסטער "ליגע"-מאנשאפט "ל.ט.ס.ג.". "קדימה" האט אין דער ערשטער העלפט פון מעטש ענטקעגענגעשטעלט א שארפען קאמף און זעהר אפט אטאקירט "ל.ט.ס.ג.'ס טויער, זי האט זיך אבער פערלוירען ביים פערענדיגען די אקציעס.

אין דער צווייטער העלפט איז די יונגע מאנשאפט אפגעפאלען פון די כוחות און דעריבער פערשפילט דעם מעטש מיט אזא רעזולטאט.

"שטערן" — "מארגענשטערן" 0:10

עהערנעכטען איז פארגעקומען א "פינג-פאנג" מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון דער "צ" קלאס צווישען די "פינג-פאנג" מאנשאפטען פון "שטערן" און "מארגענשטערן". דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א זיכער'ן נצחון פון "שטערן" אין פערהעלטניש פון 0:10.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון "נייעם פאלקסבלאט" ענטפערטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאן**
>
> יורידישע אפטיילונג
>
> פון "נייעם פאלקסבלאט".
>
> ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

215 רפאלאוויטש:

דער נייער לאקאטאר איז מחויב צו צאהלען לאקאל-שטייער נישט פון מאמענט, ווען דער אלטער לאקאטאר האט זיך ארויסגעצויגען און אויך אפילו נישט פאר'ן לויפענדען קווארטל, נאר אנהויבענדיג פון נאהנטסטען קווארטל, אלזא אויב איהר האט אייך אריינגעצויגען אין דער דירה דעם 20 אויגוסט 1929 דארפט איהר צאהלען לאקאל-שטייער פאר'ן לעצטען קווארטל 1929 ד"ה פאר דער צייט פון 1 אקטאבער 1929 ביז'ן 1 יאנואר 1930.

216 ש. מייסנער:

שיקט אריין דעם מאדעל צוזאמען מיט א גענויער בעשרייבונג פון דער ערפינדונג אין פאטענטען-אמט אין ווארשע.

217 פ. ג.

218 א טרייער לעזער פון רוזאנווסקא:

אויב דער נשמה-כאפער האט אריינגעקוועטשט זיין זשירא שוין נאכ'ן פראטעסט קאן אזא חוב נישט אויפגעמאנט ווערען דורך אנ'אזוי גערופענער קלאוזול עקזעקוציע.

נעמט ארויס פון רעיענט אנ'אפשריפט פון פראטעסט בעזארגט זיך אויך מיט א בעשטעטיגונג פון קאמארניק ווי דער פראטעסט זעהט אין איצטיגען מאמענט אויס.

די דאזיגע 2 דאקומענטען דארפט איהר בעלייגען ביי אנ'ענטשפרעכענדער בקשה, געוואנדען אין געריכט, וואס האט די קלאוזול ארויסגעגעבען.

219 אלתר יעדוואבני:

דער הויזווירט קען פערדינגען א דירה אין א נייע הויז לויט די כללים פון דעקרעט וועגען לאקאטארען-שוץ.

אין קאנטראקט, וועלכער דארף געשטעמפעלט ווערען דו כ'ן אורזשאנד סקארבאווי מוז זיך געפונען פאלגענדע בעמערקונג:

Przedmiot najmu podlega wszystkim przepisom Ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów.

220. ר. ש.

אנ'אויסלענדישער פאס קאסט 100 זל. די נייע פערארדנונג טרעט אריין אין קראפט ערשט פון 25. פעברואר.

221. א פאראינטערעסירטער שטענדיגער לעזער.

אויב עס זענען נישט איבערגעבליבען קיין קינדער, האט די אלמנה דאס רעכט אויף א פערטעל פון דער ירושה און די איבעריגע דריי פערטעל געהען איבער צו די אנדערע יורשים.

222. ל. יא. פון בערלין.

איהר דארפט די געבורטס-מעטריקע פון נייגעבוירענעם קינד איבערשיקען אין געמיינדע-אמט, צו וועלכען איהר זענט צוגעשריבען דורך דער פערמיטלונג, פערשטעהט זיך, פון פוילישען קאנסולאט אין בערלין.

223. ג. ק. נומער 36.

אייער פראצעס מוז פארקומען אין געריכט פאר מינדיעהריגע.

עס דראהט אייך ערסט אנ'צוך ביז 7 טעג

224. א קראנקער ארבייטער.

אז מען בעשעפטיגט א געזעלען דארף מען אומבעדינגט אויסקויפען א פאטענט.

די קראנקען-קאסע האט אבער נישט קיין שייכות מיט'ן אורזשאנד סקארבאווי.

קאנצערטען פון דער וואך

דער גרויסער, רעליגיעזער "הזמיר"-קאנצערט מיט דער מיטווירקונג פון ווארשעווער אבער-קאנטאר מ. קוסעוויצקי איז געווען כאראקטעריסטיש-אינטערעסאנט.

רעליגיעזע געזאנגען בכלל און די אלטע סינאגאגאלע בפרט הערען מיר אויף דער עסטראדע אויסער דער סינאגאגע זעלטען און הערט מען שוין יא אמאל, הערט מען עס גאנץ זעלטען אין דער פארם, ווי דער "הזמיר" האט [אונז געגעבען גרויסער כאר, ארקעסטער און סאליסטען, וועלכע האבען אונז מיט זייער עקזאקטען און זעהן-ניואנסירענדיגער אויספיהרונג בעלאזט פיהלען דעם פראכט און די הערליכע שעהנקייט, וואס איז בעהאלטען אין דעם אוצר פון אלטער סינאגאגאלער מוזיק:

אויף איינצעלהייטען ווילען מיר זיך נישט אבשטעלען, ווייל נישט אלעס איז ארויסגעקומען אזוי. ווי מיר האבען עס ערווארט פון דעם "הזמיר" כאר מיט דעם שעהנעם שטים-מאטעריאל, דען סוף כל סוף מוזען מיר דאך געדענקען, אז מיר האבען צו טון נישט מיט קיין פראפעסיאנעלע זינגער, נאר מיט ליבהאבער — און דאך איז דער סך הכל גוט.

בעזונדער גוט איז געווען דער פראגמענט "שיר-השירים" פון נאוואקאווסקי און דער בראוואור-כאראלער "הללויה" פון הענדעל; פון די דערמאנטע קאמפאזיציעס האט דער ריהרעוודיגער דיריגענט ה' פייוישיס ארויסבעקומען אלעס וואס איז נאר מעגליך געוועזען: קלאנגפולע ניואנסען און פלאסטישער צוזאמענגעזאנג, פאר וועלכע דאס פובליקום האט מיט אפלאדיסמענטען שטורמיש בעדאנקט, אויף אזוי פיל, אז איינער פון די געשוואוירענע גאלעריסטען, האט זיך פון גרויסען התפעלות אנגעהויבען צו בעדאנקען, נאך איידער דעם קאמפאניסט אין די אויספיהרער האט זיך געחלומ'ט צו ענדיגען...

ווי ווייט מיר האבען אין אונזער ערשטער רעצענזיע וועגען קוסעוויצקי', ועכט געהאט דערמיט, וואס מיר האבען געזאגט, אז זיין ריכטיגער פלאץ איז נאר ביים עמוד, האט בעוויזען דער לעצטער קאנצערט. — כל זמן ער איז געוועזען אין די ראהמען פון א שטרענגען סאליסט, ווען עס פערפליכטעט ריטמיק, פרייקייט, אויסגעהאלטענקייט און בעזונדער צו האלטען די שטימע אין געוואלט, אז זי זאל נישט זיין צו אפען און מאכע איבערגאנגס-טענער און נישט געקוועטשט — איז ער גארגישט געוועזען "קוסעוויצקי", קוים אבער האט ער אנגעהויבען צו אימפראוויזירען תפלות פונ'ם דאווענען, האט ער זיך דערפיהלט, ווי בעפרייט פון די דערמאנטע "קייטען" און האט בעוויזען שעהנע, גרויסע און קלאנגפולע שטימע, פליסיגע, נאטירליכע קאלעראטור און האט דעם עולם אריינגעבראכט אין התלהבות, ווי עס פאסט פאר אנ'אבער-קאנטאר פון איינער פון די גרעסטע יודישע קהלות.

ה' קוסעוויצקי! ווען איהר האט שוין איצט נאך נישט זייענדיג דער, דורך יענער מוזיקאלישער בילדונג, ווען איהר דארפט אייגענטליך זיין — די מתנה אויף אזוימיל צו ווירקען אויף אייערע צוהערער און זיי אריינצוברענגען אין אזא התפעלות, אז זיי זאלען כאטש אויף א וויילע פערגעסען אין זייערע טאג-טעגליכע דאגות, כא בימיהם זיך באמת צו ווערען "דער" דורך בילדונג נאטירליך, וועלכע איהר האט אזוי ליב וועמענס אויפגאבע עס איז צו דערהויבען די מאסע צו אמת'ע שעהנע רעליגיעזע רעציטאטיוען, וועלכע זענען ראוי בעזונגען און געהערט צו ווערען נאר אין א רעליגיעזען מקדש, ווי עס דארף צו זיין א יודישע שוהל.

* * *

דער ריכטיגער אפערן-דיריגענט פון גאנס חסד טעאדאר רידער, בעמיהט זיך שטענדיג אויסצופיהלען דעם בלויז, וואס מיר האבען אין אונזער שטאט און איז פון צייט צו צייט אונז מזכה מיט אפערע-פארשטעלונגען.

אזוי האבען מיר אויך די פערגאנגענע וואך געהאט צוויי אפערע-פארשטעלונגען: "בוטערפליע" און "טרובאדור".

אזעלכע פארשטעלונגען קענען מיר ניכער אנרופען "עקספערימענטאלע", וועלכע גיבען אונז נאר א גאר קליינעם בעגריף פון ריכטיגע אפערן-פארשטעלונגען;

אויסער וואס עס האט אין די פון אונז בעהערטע אפערעס געפעהלט רוים, דעקאראציעס, ליכט און רעקוויזיטען, האבען אויך נישט אלע "אפערען"-ארטיסטען בעזונגען ווי ארטיסטען:

צוויי שוואלבען אפילו מאכען אויך נישט קיין זומער! און לאמיר אפילו אננעהמען, אז מאקשיצקא און לעסקא זענען בעווען די "שוואלבען" (בעזונדערס די לעצטע מיט איהר גרויסער און פרעכטיגער שטימע) זענען די איבעריגע זעהר ווייט בעשטאנען פון אפערן-ארטיסטען, אזוי אז עס האט אפילו נישט געהאלפען דער שעהן און גוט איינשטודירטער כאר (אין "טרובאדור") און דער טאלענטפולער דיריגענט, וואס האט געהאלטען די גאנצע אויפפיהרונג אין זיין מאכט.

D–ski.

די סטודענטען עמיגראַציע פון פוילען

(אַ בריף פון פּראַג)

פיל יודישע אַקאַדעמיקער קאָנען נישט אָנקומען אויף די פוילישע הויכשולען, און ווערען געצוואונגען אַרויספאָהרען קיין אויסלאַנד און דאָרט זוכען אַן אָרט צום שטודיום.

די צאָהל פון דער דאָזיגער סטודענטען-עמיגראַציע איז געוואַקסען פון יאָהר צו יאָהר און האָט דערגרייכט אין אַקאַד. יאָהר 1929/30 די קאָלאָסאַלע ציפער פון 10 טויזענד!

די פערערגערונג פון דער עקאָנאָמישער לאַגע אין פוילען. דאָס עלימינירען די יודישע קאַנדידאַטען ביים אויפנעהמען אויף מלוכה- און זעלבסטפערוואַלטונגס-פּאָסטענס, די בעגרענצונג פון אויפנעהמען יודען אין די פּראָפעסיאָנעלע שולען, צווינגט פיל אַביטוריענטען צו זוכען זיך אַ פאַך אין די הויכשולען, און דאָס אויך אין דער פרעמד!

דען יעדערער פון די אַביטוריענטען האָפט זיך איינצואָרדנען אין דער צוקונפט און באַלד ביי די „פרייע פּראָפעסיעס“, וועלכע גיבען איהם אַ מעגליכקייט צו פערדינען.

כמעט 90 פּראָצענט פון די יודישע אַקאַדעמיקער פון פוילען, וועלכע שטודירען אויף די אויסלענדישע הויכשולען, זענען מעדיקער, פאַרמאַצעווטען און טעכניקער אין דער צייט, ווען פּאָסט 80 פּראָצ. פון די יודישע סטודענטען אויף די אינלענדישע הויכשולען זענען אויף יורי און פילאָזאָפיע.

עס איז שווער צו פערשטעהן, פאַרוואָס קענען נישט די פוילישע אוניווערסיטעטען נישט אויפנעהמען מעהר ווי 120 סטודענטען אַ יאָהר אויף דעם מעדיצינישען פאַקולטעט אין דער צייט ווען צום ביישפּיל דער טשעכישער מעדיצינישער פאַקולטעט אין פּראַג האָט אויפגענומען דעם לעצטען יאָהר 700 סטודענטען פון זיי מעהר ווי אַ דריטעל אַקאַדעמיקער פון פוילען!

עס מערקט זיך אָבער לעצטענס, אַז די אַנדערע אוניווערזיטעטען אין אויסלאַנד, וועלכע האָבען ביז יעצט זעהר גערן אויפגענומען פרעמדע בירגער האָבען ביי דעם צושטאַרקען צופלוס פון זיי, אָנגעהויבען צו בעגרעניצען די צאָהל פון פרעמדע אַקאַדעמיקער, כדי צו ערמעגליכען די אייגענע בירגער דעם נאָרמאַלען שטודיום.

דאָס פערמאַכען דעם צוטריט צו די אויסלענדישע אוניווערזיטעטען, שטעלט אַוועק די גרויסע מאַסע פון די יודישע אַקאַדעמיקער אין אַ לאַגע אָהן אַן אויסוועג.

עס קאָן זיך אויף דעם ערשטען אויגענבליק דוכטען, דאָס די יודישע אַקאַדעמיקער פון פוילען, וועלכע שטודירען אין אויסלאַנד, רעקרוטירען זיך פון די פיינערע שיכטען.

אָבער שוין ביי דער פעסטשטעלונג פון די אורזאַכען פון דער סטודענטען-עמיגראַציע ווערט קלאָר, אַז גראַד נישט די רייכערע אַקאַדעמיקער לאָזען זיך אַרויס אין דער פרעמד, נאָר די אָרעמערע.

סוף כל סוף האָט דער רייכערער אַביטוריענט אַ מעגליכקייט זיך אַנדערש-וואו איינצואָרדנען און ביי אַנדערע פאַכען.

אויך די סטאַטיסטישע דאַטען וועגען דער לאַגע פון דער שטודירענדער יוגענד אין דער פרעמד בעשטעטיגען דאָס געזאָגטע.

פּאָסט 80 פּראָצ. פון די סטודענטען אין פוילען בעקומען מאָנאַטליך ווייניגער פון עגזיסטענץ מינימום און נאָר 20 פּראָצ. זענען אין דער גליקליכער לאַגע צו קענען זיך אונגעשטערט אָפּגעבען דעם שטודיום.

די לאַגע ווערט נאָך פערערגערט מיט דעם, וואָס נישט אין אַלע לענדער איז דאָ אַ מעגליכקייט צום פערדינען: אין אַנדערע לענדער איז עס פּשוט פערבאָטען דורכ'ן געזעץ, ווי, צום ביישפּיל אין טשעכיען, אין אַנדערע ווידער לענדער איז קיין מעגליכקייט צו דעם נישט.

זענענדיג אין דער פרעמד, נישט קענענדיג די שפּראַך, און נישט אַנטרעפענדיג אויף קיין שטיצע מצד דער געזעלשאַפט איז די לאַגע פון דער סטודענטען-עמיגראַציע זעהר אַ שווערע.

דער אויסוועג!

עס מוז קלאָר ווערען פאַר דער יודישער געזעלשאַפט און פאַר די מאַסגעבענדע ספערען אין פוילען, אַז אַזוי קען עס ווייטער נישט זיין.

עס איז אָבער אויך דער חוב פון דער יודישער געזעלשאַפט זיך צו פעראינטערעסירען מיט דער לאַגע, פון דער אַזוי גרויסער צאָהל סטודענטען-עמיגראַנטען.

ס. יאַעל

אַקטועלע פּראָבלעמען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג

שטעלונג פון די ראַדיקאַלע ציוניסטען

בערלין (יט"א) די טעג איז דא פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג, צונויפגערופען דורכ'ן פערבאַנד פון ראַדיקאַלע ציוניסטען אויף וועלכער די ה"ה ד"ר נחום גאָלדמאַן און ד"ר סאָלאָווייטשיק האָבען רעפערירט וועגען די אַקטועלע פּראָבלעמען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג. ד"ר גאָלדמאַן האָט געגענאַרגומענטירט די ציוניסטישע אויסערן-פּאָליטיק און האָט געפאָדערט אַנצוווענדען אַלע בעמיהונגען, כדי עס זאָל צושטאַנד קומען בעשטימטען אַ נייער גרויסער קאָמיסיע, ווי עס האָבען דאָס געפאָדערט לאָרד באַלפור, לאָרד רושאַרדש און סמיטס. פאַר דער דאָזיגער קאָמיסיע דאַרפען די ציוניסטען וואָרט-פיהרער האָבען די מעגליכקייט פונאַנדערצוּוויקלען אין דער גאַנצער ברייט די יודען-פּראַגען און די גרונד-פּרינציפּען פון ציוניזם. די ציוניסטישע בעוועגונג געפינט זיך איצט אין אַ לאַגע, וואָס מאַכט נויטווענדיג ווידער צו בעגרינדען די עלעמענטאַרע רעכט פון די יודען אין ארץ-ישראל. דער רעדנער איז שאַרף אַרויסגעטרעטען געגען דעם ברית-שלום, וועלכער צושטערט דעם פונדאַמענט פון יעדער אַקטיווער ציוניסטישער פּאָליטיק.

ד"ר סאָלאָווייטשיק האָט זיך אין זיין רעדע אָפּגעשטעלט הויפּטזעכליך אויף דער לאַגע אינערהאַלב דער „יודישער אַגענץ“, דער רעפערענט האָט, אַ. אַ. דאָס די נעפאַהרען בנוגע דער „יודישער אַגענץ“, וועלכע די ראַדיקאַלע ציוניסטען האָבען יאָהרען לאַנג פאָראויסגעזאָגט, האָבען זיך ענטפּלעקט נאָך פריהער ווי מען האָט ערוואַרט. מצד די אַמעריקאַנער נישט-ציוניסטען ווערען געמאַכט פּרובען צו צושטערען דעם אין גרויסער מאָס דעמאָקראַטישען כאַראַקטער פון דער „אַגענץ“ און פערוואַנדלען זי אין אַ פילאַנטראָפּישע אָרגאַניזאַציע לויט'ן מוסטער פון „דזשאָינט“ אָדער י.ק.א.

גלייכצייטיג ווערען אויך בולט די געפאַהרען אין פּאָליטישען הינזיכט. פיל לייטענדע נישט ציוניסטען, צ. ב. אַנג. דירעקטאָר אָסקאַר וואַסערמאַן זענען פאַר אָפּזאָגען זיך פון יודישען מלוכה-געדאַנק און פאַרעדינען בלויז די שאַפונג פון אַ יודישען גייסטיגען צענטער אין א"י.

בלויז ארץ-ישראל האָט געדעקט דעם טייל פון די פאָרמלחמה'דיגע טערקישע חובות

ארץ-ישראל-אינטערפעלאַציעס אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט סער הערבערט סאַמועל, געוו. נציב-העליון פון ארץ-ישראל, אינטערפּעליִרט די רעגירונג, וועלכע טעריטאָריעס אויפ'ן געביט פון דער געוו. טערקישער אימפּעריע האָבען שוין אויסגעצאָהלט זייערע טיילען פון די פאָרמלחמה'דיגע אָטאָמאַנישע חובות.

גענטפערט אויף דער אינטערפעלאַציע האָט דער אויסערן-מיניסטער הענדערסאָן, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז ביז איצט האָט בלויז ארץ-ישראל שוין אויסגעצאָהלט דעם טייל פון די טערקישע חובות דאַנקען מיט די רעגירונגען פון איראַק און סיריען (פראַנצויזישער מאַנדאַט) ווערען נאָך געפיהרט אונטערהאַנדלונגען וועגען לעשען דעם חוב.

אויף אַ אַנפראַגע פון דעפּ. מ. מאַרקוס (אַ יוד, לייבאָריסט) ערקלערט דער אונטערשטאַטס-סעקרעטאַר פאַר קאָלאָניען ענינים ד"ר ד. שילס, אַז ביז איצט האָט נאָך דער קאָלאָניאַל-אַמט נישט בעקומען קיין בעריכט פון הויפּט-אינספּעקטאָר פון דער ארץ-ישראל פּאָליציי קאָל. דאָווביגין וועגען דער רעאָרגאַניזאַציע פון דער פּאָליציי, וואָס איז צוזאַמענהאַנג דערמיט שטעהט די פראַגע וועגען בעפעסטיגען די זיכערקייט פון די יודישע קאָלאָניעס אין לאַנד.

באַראָן לודוויג האַטוואַני בעפרייט פון תפיסה

בודאַפּעשט (יט"א) דער בעקאַנטער זשורנאַליסט און פּאָליטיקער באַראָן לודוויג האַטוואַני, וועלכער האָט שאַרף געקעמפט געגען רעאַקציאָנערען טעראָר אין אונגאַרן און איז אין צוזאַמענהאַנג דערמיט אין יאָהר 1928 פערמשפט געוואָרען אויף 4 יאָהר תפיסה, איז איצט נאָכ'ן אָפּזיצען אַ העלפט פון דער שטראָף בעפרייט געוואָרען אויפ'ן סמך פון אַמנעסטיע.

דער אורטייל איבער באַראָן האַטוואַני האָט בשעתו אַרויסגערופען שטורמישע פּראָטעסטען אין דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט. באַראָן האַטוואַני איז פון יודישער אָפּשטאַמונג.

אַראָבער אָנגעקלאָגט אין געריכט פאַר שענדליכע רכילות

ירושלים (יט"א) דער יודישער אינזשעניער פון חיפה בנימין מאַשיעף האָט אָנגעקלאָגט אין געריכט דעם בעאַמטען פון אַראַבישען נאַציאָנאַלען קלוב אין חיפה מחמד אבו שעם פאַר פערשפּרייטען שענדליכע רכילות.

אבו שעם האָט מיטגעטיילט דעם העכסטען מוזולמענישען ראַט, דאָס מאַשיעף האָט איהם פאָרגעלעגט 25,000 פונט פאַר אָרגאַניזירען אַ מאָרד-אַטענטאַט אויף דעם גרויס-מופתי פון ירושלים.

אויפ'ן סמך פון די אינפאָרמאַציעס האָט דער מוזולמענישער ראַט זיך געווענדעט צו דער רעגירונג, פאָדערענדיג דורכצופיהרען אַן אויספאָרשונג.

טאַקע פאַר פערעפענטליכען די דאָזיגע רכילות'דיגע בעשולדיגונגען איז אָבגעשטעלט געוואָרען די אַראַבישע צייטונג „אל דזשאַמעאַ אל אַראַביאַ“. די דאָזיגע רכילות זענען אָבער ווייטער פערשפּרייט געוואָרען אין דער מוזולמענישער וועלט.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 10, טעל. 86-131

עמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאָכמ.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פּראָוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 81-27.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעמבניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

ס'גייעג נאָך 1 שאָטען

(49 (סענסאַציאָנעלער ראָמאַן)

— איך וועל אייך דערקלעהרען, מיט אַ ביישפּיל — האָט וואַלדמאַן געענטפערט — פּיקנס ליפּאָווסקי האָט אויך געמאַכט אַזאַ פאַלשען חשבון. איהם האָט אומגעבראַכט דער אומשטאַנד, וואָס ער האָט מיך נישט ווי-געהעריג אָפּגעשאַצט. דאָס איז געווען אַן'אומפערצייליכער טעות! מיין נאָמען, מיין רייכטום, מיינע פיל ערפינדונגען, וואָס האָבען מיר געשאַפען רוהם, האָבען דאָך נישט געקאָנט ענטשטעהן פון גאָרנישט. און אפשר מיינט איהר אויך, אַז דאָס אַלץ איז גאָרנישט ווערט?.. איך האָב אייך דאָ בכיוון אַהער פריינגעלאָזט, כדי צו איבערצייגען אייך, אַז דער קאַמף מיט מיר וועט אייך נישט לייכט אָנקומען: ביי אייך קאָן נישט זיין קיין האָפענונג צו בעהערשען די מאַשינען, וואָס געפינען זיך דאָ. אויב עס זאָל אייך אפילו געלונגען צו ענטלויפען פונדאַנען האָבען דאָ די מאַשינען פערפיקסירט אייער איצטיגען וויזים, און זיי וועלען אָטאַ די בעווייזען צושטעלען, וואו מען בעדאַרף. שטעלען זיך געגען דעם וועט איהר בשום אופן נישט קענען. איטליך וואָרט אייערס, וואָס איהר רעדט דאָ אַרויס צוזאַמען מיט דעם קלאַנג פון דער שטימע ווערט דאָ מיט דער גרעסטער פּינקטליכקייט און גענויקייט פערשריבען. וואָס מעהר איהר רעדט, אַלץ לענגער און פעסטער ווערט אויסגעפלאָכטען די שטריק, אויף וועלכער מ'וועט אייך אויפהענגען.

— און אויב, אַ שטייגער, מיט די דאָזיגע מאַשינען וועט געשעהן דאָס זעלבע, וואָס מיט אייך, איז דאַן וואָס וועט איהר זאָגען? וואָס דעמאָלט?

פיהלענדיג אומקלאָהר, אַז וואַלדמאַן רעדט נישט סתם אין דער וועלט אַריין, האָט זיך בענסדאָרף בעמיהט אַרויסצוקריגען וואָס מעהר סודות. קודם כל איז געווען וויכטיג צו דערוויסען זיך, צי האָט וואַלדמאַן בעוויזען עמיצען צו וואָרענען וועגען זיין, בענסדאָרפ'ס וויזיט ביי איהם.

— גראַף בענסדאָרף — האָט זיך וואַלדמאַן איידעל אָפּגערופען — עס זענען דאָ טויזענדער סיבות, צוליב וועלכע איהר וועט זיך נישט ענטשליסען צו ברענגען אַ שאָדען מיר און מיינע מאַשינען!.. נישט היינט, נישט מאָרגען, נישט ווען עס איז אַנדערש... וועגען איין סיבה וועל איך אייך באַלד זאָגען: מיט צוויי שעה צוריק האָב איך אַראָפּגעלאָזט אין פּאָסט-קעסטעל אַ בריף אַדרעסירט אויף מיין נאָמען. אין דעם דאָזיגען בריף ווערען גענוי בעשריבען אַלע פּאַסירונגען פון די לעצטע זעקס חדשים און מיין ראָלע אין זיי. עס איז דאָרט אויך דערמאָנט וועגען אייך, און אייער נעכטיגען וויזיט. איך מעלד דאָרט, אַז אויב מיין קערפּער וועט געפינען ווערען דאָ אַ טויטער, הייסט עס, אַז דער מערדער זענט — איהר. דער בריף מיינער איז אַזוי געשיקט געוואָרען, אַז שפּעטסטענס קאָן ער אַהער אָנקומען איבערמאָרגען. אין משך פון דער צייט וועט דער מאָרד אויפגעדעקט ווערען דורך דער פּאָליציי, ווייל איך האָב מיינעם אַ פריינד בעשטימט אויף היינט ביינאַכט אַ צוזאַמענטרעפעניש, און איך האָב איהם געבעטען, אַז אויב איך וועל נישט קומען פּינקטליך צו דער צייט, זאָל ער וועגען דעם צוויסען געבען אין דער פּאָליציי... אַזוי הער גראַף, צי איהר ווילט יאָ, צי איהר ווילט נישט — וועט פּאָליציי שנעלער ירש'נען דאָס לאַבאָראַטאָריום פאַר אייך.

אין דעם גראַפ'ס אויגען, וואָס האָבען די גאַנצע צייט געקוקט אויף וואַלדמאַנען, איז דורכגעלאָפען אַ שאָטען פון שרעק.

די קאַלטקייט פון וואַלדמאַנ'ס לאָגיק, די פּינקטליכקייט און גענויקייט פון די מיטלען, וואָס ער האָט אָנגענומען, האָבען אויף איהם געמאַכט אַן'איינדרוק.

דער דאָזיגער ערפינדער, דער „פערשאָלטענער יוד“ מיט דעם שאַרפען פנים און כּוּונוֹת'פולען בליק האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר קלוגער און שטאַרקער, ווי ער האָט זיך משער געווען.

בענסדאָרף האָט אַ ריהר געטהון מיט'ן רעוואָלווער און טריקען אַ זאָג געטהון:

— ס'איז נאַרישקייטען!.. כל זמן איך האַלט אָט דאָס שפּילכעל איך האַנד, געהער דאָס לעצטע וואָרט צו מיר.

וואַלדמאַן האָט אַ שמייכעל געטהון.

ס'איז אָבער געווען אַ גרויזאַמער שמייכעל: בענסדאָרף וואָלט זיך גרייט געווען צו שווערען, אַז קיין איין מוסקעל האָט זיך נישט אַ ריהר געטהון אויף זיין פנים.

— אָך, יאָ, ער רעוואָלווער! — האָט ער זיך שפּאָטיש אָפּגערופען — איך האָב דאָך אינגאַנצען געהאַט וועגען איהם פערגעסען — זעלבסטפערשטענדליך, האַלט איהר אַ רעוואָלווער... איך ווייס אָבער, באמונות, נישט, האַר גראַף, ס'אַרט נוצען ער קאָן אייך ברענגען!.. צי וועט דען נישט בעסער זיין, איהר זאָלט מיר איהם אָפּגעבען, כדי צו פטור ווערען פון אונאַנגענעהמליכקייטען??!

בענסדאָרף האָט געקוקט אויף איהם, און די אויערען זיינע האָבען נישט געגלויבט, וואָס זיי הערען.

די חוצפה און די קאַלטע, אויסגערעכענטע העזה פון דעם דאָזיגען מענשען איז אַריבער אַלע גרעניצען.

— איהר וועט איהם באַלד בעקומען מיט אַלע דריי קוילען. פריהער אָבער ענטפערט מיר אויף עטליכע פראַגען. איך בעט צו ענטפערן גלייך און אָפען.

— און אַז נישט, איז וואָס? — האָט וואַלדמאַן מיט אַ שמייכעל אַ פרעג געטהון.

— אַ נישט וועט אייער שטערען תיכף דורכגעלעכערט ווערען. איך דווי צוטער.

— און?..

— און טעלעפאָניש וועלען אַהער אַרויסגערופען ווערען אַ האַלבע טוץ וואוילע יונגען, וואָס וועלען דאָ זיין אין אַ האַלבע שעה אַרום... אייער טויטען קערפּער וועט מען אַוועקטראָגען, אייער לאַבאָראַטאָריום וועט מען דעמאָלירען, פון אייערע פאָטאָגראַפישע און פאָנאָגראַפישע איינריכטונגען וועט קיין זכר נישט בלייבען, און פון אַלע מאַשינען וועט קיין שריד ופליט נישט בלייבען. ביז מאָרגען איינדערפריה וועל איך האָבען גרייט מיין אַליבי — און וועלכען מען וועט זיך נישט קענען ספק'ן אָבער פּאָליציי וועט זיך סיי ווי נישט דאַרפען מטריח זיין, וואָרום דער גראַף בענסדאָרף איז העכער פאַר יעדען חשד...

— און דער בריף?

(פאָרטזעצונג קומט).

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעצי. ל-ארצט פאר נירן, בלאז און הארן-קראנקייטן

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90.

נעהמט אן פון 4-7 אווענד

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר. 10—11 2—3 7—6	
ד"ר ווישאגער הויט און געשלעכט קר. 10—11 1—2	
ד"ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 8—7
ד"ר יוסטמאן נערוועז קראנקהייטען 12—2 הנץ וגג.	
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען 10-12 4-5	
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף 11-1½ 5-6	
ד"ר קאנטאר כירורגישע-קראנק. 4½-5½ וגג. 1—2	
ד"ר חיינבערג אינ. הערץ לונגען 12—1, 6½—7½	
ד"ר סמוספעל רענטגען	12—2, 4—6
ג. גראַ יענטשיק צאהן-ארצט	3—7
ג. ראזעס צאהן-ארצט	8—2

אפעראציאנס-סאל, באלייכטונגען, קווארצן, מאסאזש א.א.וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארן א רענטגען-אינסטיטוט

האלטונג פון הויט קראנקהייטען, פון קאפ (פארך) מיט ק נסבקנשטראלען. פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיא, עלעקטראליזאציע, אלע עולינע אנטלויזען. א קורס פאר שמאטלער. אימפונגען (ענגלישע שוריםן שקארלאטין) פון 4—5 נאכם

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג ווייזיט אין דער שטאט.

ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

צאהן-ארצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אן פון 10-2 און פון 4-7.

א לאנגיעהריגער געווענער

גערכטס-סעקרעטער

שרייבט אלערליי ביטעס און קלאגעס. קלויזולעס און זאבעזפיטשע-ניעס אין אלע שטעדט פון פוילען. א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים

B. MANN, Piotrkowska 10.

צוויי צימערן — מיט א בעזונדערע איינגאנג — מעגליך גלייך פון די טרעפען) אלס סוב-לאקאטאר ווערט זאפארט געזוכט. אפערטן אונטער "D"

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od wtorku, dnia 18/2 1930 r.
do poniedziałku, dnia 24/2 1930 r.

Hrabia Monte Christo

Według powieści A. Dumasa. W rol. gł. **Lil DAGOWER i Bernard GÖTZKE**

Następny program: **Mocny Człowiek**

Seanse BEZPŁATNE dla młodzieży szkół powszechnych filmu „Serce Azji" od godz. 11—13

די מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי

פיהרט אויס זעמטליכע מאשין-רעפא-ראטורען, שווייסונגען, זאפאסונגען פון מאשינען-טיילען מיט גאראנטיע און :—: געגען ביליגען פרייז :—:

J. REDER, Łódź

11 קאנסטאנטינער 11 (רוג זאכאדניא)

פריוואט-וואוינונג: גדאנסקא 20.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

ווייזיט 3 זל.

Dr. M. WAJNBERG

נערוועז-קראנקהייטען

עמפפאנגט יעצט אין דער הייל-אנשטאלט „VITA"

(פיעטריקאווער 45), פון 30 12 ביז 1,30

Dr. med.

Edward REICHER

הויט- און וועגערישע קראנקהייטען

28 פאלודניאווא 28

נעמט אן פון 8—10 פרי און פון 12—2 נאכמ.
און פון 6—8 אוו. זונטאג פון 9—2 נאכמ.

אלאקאל

אין צענטרום שטאט, בע-לעבטן פונקט, געאייגנט אויף א באנק, ביורא אדער א אנדער געשעפט, איז פרייזווירדיג צו פערמיטן. צו ערפאהרען סאלגא 9, ביי אייזענשטאדט.

א קאראקילענעם

דאמען-פאלטעז

מיט א סקונקס-קראגען פערקויפט איך געלעגענ-הייטליך, נישט טייער. — האטעל „מאנטייפעל" זאכאדניא 45, צימ' 9.

ZAGINĄŁ weksel na zł. 91.— pł. 20 lutego 1930. Wystawca M. Pasyrman, zlec. M.Wincygster. Weksel unieważnia się. Łaskawy znalazca zechce zwrócić Pomorska 73, Fuks.

א סטודענט

פון העכערע טעכעסער לערנט דערוואקסענע מאטע-מאטיק און שפראכען (פוי-ליש, דייטש, פראנצויזיש און לאטיין). גרייט צו שילער צו אלע גימנאזיאל-קלאסען און גרייט צו סטודענטען צו מא-גיסטער-עגזאמענס פון לא-גיק און פסיכאלאגיע. ביים ציגעל-גאס 17, וואוינונג 21 (רעכטע אפיצינע ערשטער שטאק.)

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 134-72

נעמט אן פון 6-8 אווענד

עכטער

ל

מאשינאוועס

ווערן אנגענומען צו ביליגע פרייזן

ג.נארדמאן ציגלנ. 92

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27
tel. 51-78

הויט און וענערישע קראנקה רענטגען און ליכטהיילאינסט. נעמט אן פון 4—7 אווענד

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין רעכטס-קאנסולטאציע-ביורא צו ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17

(זאכאדניא 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפע-לאציעס, אדוואלאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג

ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט פעטריקאווער 17.

פערלאג „קולטור-ליגע". ווארשא.

ב. שעפנער (בית-שין)

רינקס

אינהאלט: 1) וועלט, מענשען און הערשער, אויך 2) יו-דישקייט, 3) שרייבער, 4) הומארעסקעס, 5) סצענעס.

15 דרוק-בויגען פרייז 5.25

Spółdzielnia Wyd. „Kultur-Liga"
Warszawa, Leszno 40. P.K.O. 24-28

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסע פרעמיערע!

פרוכטבארקייט

פאסצינירענדע דראמע לויט'ן ווערק פון עמיל זאלא

אין די הויפטראלען:

Gabriel Gabrio i Diana Karenne

נעקסטער פראגראם: „ביים קאמין"

בעריהמטע רוסישע דראמע. :—: אין דער הויפטראלע:

Maksimów, Wiera Chołodnaja i Runicz

צאהן-ערצטליכער גאבינעט

אין דער לעטשניצע „POMOC"

אלעקסאנדראווסקא 1, (באלוט)

איז נאך א קורצען איבעררייס

ווייטער טעטיג

אויך אין די שעה'ן פון 2½ ביז 5½ א זייגער נאכמיטאג.

קאנקורענץ!

אין ערשטקלאס. דאמען- און הערן-פריזיער-אנשטאלט

מ. קופקא, פאלודניאווא 12

זעהען די פרייזען, צוליב'ן קריזיס, געווארען פארקלענערט:

דאמען-סאלאן:		הערן-סאלאן:	
שערען דאמען	80 גר.	ראזירען מיט קעלניש-וואסער	40 גר.
שערען שילער	60 גר.	ראזירען און שערען	1 זל.
וואסער-אנדולאציע	1.50 זל.	שערען	70 גר.
אייזען-אנדולאציע	1.— זל.	שערען א יונגעל	50 גר.
קאפ-וואשען מיט טרוקענען	1.— זל.	קאפ-וואשען	50 גר.
מאניקיר	70 גר.	מאסאזש	50 גר.

פארבען: די ברעמען און וויספערן אין אלע פארבען צו צוגענגליכע פרייזען.
ערשטקלאסיגע בעדינונג ערשטקלאסיגע בעדינונג

ביטשריפטען- און האנדעלס-בעראטונגס ביורא

ערטיילט אלערליי אינפארמאציעס און פיהרט

א פערמיטלונגס-אפטיילונג

„OBRONA"

אינהאבער: מאקס בארנשטיין און קאמס

לאדז, שענקעוויטשא 15

ערלעדיגט אלערליי ביטעס אין געריכט, אדמיני-סטראציע. סקארב און מיליטער-אינסטאנצען.

בעמערקונג: ספעציעלע וועקסעל- און שטייער-אפטיילונג, מיטארבייט פון ערשטקלאסיגע פאך-קרעפטען.

די ביורא איז טעטיג פון 9 פריה ביז 7 אין אווענד.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעצי אליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

בושעווישער 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר	4½—5½
ד"ר סערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 4½-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½, 1½
ד"ר שמירנעלד נערוועז און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים בירורגישע קראנקהייטען	2—5
ד"ר שפרלאווסקי פרויען- און געבורטס-הילף	4½—5½

פריבאט-פראפסיס, שראד-שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ביי קינדער, קינסטליכע צעהן-בעשטראהל. אייז-ענבעהאנדלונג, עלעקטריזאציע, פארבען, אויף הענונג און שמערצ. אין לעבעראטאריום ווערען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגנעם און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי פראפעסאר צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צעהן, קראנען, פאמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

ענדליך

האבען זיך אלע איבערצייגט אז די פאטענטירטע

פעלד-בעטען

וועלכע זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מארקע PALMA-PATENT

זענען די פראקטישסטע און הויגיענישסטע מיט א גאראנטיע אויף 8 יאהר, פערקויפען מיר אויף לאגער.

אויסערדעם בעזיצען מיר פון פאבריקען אויסוואהל

ניקעל-בעטען, ניסעל-קינדער-בעטען, מיש-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקלעך, אויף רעדלעך, טעטער-מאס, געגענשטאנדען, שעזלאנגעס און קאנאדיסקע

מאטראצע, קאווטשוקעס און טאפטשאנעס

בעמערקונג: בעטלעך מיט וועגעלעך פריי און נערוי 17 זל. קלאפ-בעטלעך 14 זל.

רעעלע בעהאנדלונג, -- פאבריקס-פרייזען, -- וועטליכע רעפעראציע.

הורס לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85 תמיל

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלונג א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . 8 .
פאר מיליטער-שורה: ... דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Pietrkowska 21.